

Percepția relațiilor interetnice și Holocaustul din România

Sondaj de opinie

Noiembrie-Decembrie 2021

Cercetare realizată de Studio Twelve SRL

Metodologie

- Populația adultă, neinstituționalizată a României, datele au fost culese prin metoda CATI (interviuri telefonice asistate de computer).
- Eșantion: 1064 interviuri. Eșantion multistadial cluster, cu selecția random a numerelor de telefon.
- Culegerea datelor: 22 noiembrie – 2 decembrie 2021
- Eșantionul a fost validat pe baza datelor INSSE 2009 și recensământul populației 2002. Eroare tolerată 3%, la un nivel de probabilitate de 95%.
- Pentru a reduce discrepanțele dintre eșantion și populația studiată, a fost aplicată o ponderare iterativ proporțională, ținând cont de următoarele caracteristici: gen, vârstă, educație, ocupație, mediu de rezidență, regiune.

Principalele concluzii

- Cei mai mulți dintre respondenți se raportează mai degrabă neutru față de minoritățile etnice. Cele mai multe/ puternice raportări negative sunt față de romi.
- Marea majoritate a respondenților consideră că minoritatea evreiască este importantă pentru România.
- Cei mai mulți dintre respondenți definesc Holocaustul în termeni negativi, dar îl asociază în mică măsură cu România.
- Procentul celor neinteresați de problema Holocaustului este aproape dublu față de cel al celor interesați.
- Principalele surse de informare despre problema Holocaustului sunt Internetul și televiziunea. Școala are un rol redus.
- Cele mai puternice atribute pentru Ion Antonescu sunt: mare patriot, mare strateg, dar și dictator și responsabil de crime împotriva romilor.
- Aproape jumătate dintre respondenți consideră că alte episoade violente din istoria României sunt la fel de grave precum crimele și persecuțiile comise împotriva evreilor. Doar un sfert dintre respondenți le consideră mai grave.
- Cea mai mare parte a respondenților consideră că în România se discută mai puțin decât este necesar despre Holocaust.
- Cei mai mulți dintre respondenți consideră că Mișcarea Legionară a fost fascistă, teroristă, responsabilă pentru crimele împotriva evreilor, dar și patriotică.

Resultate

Percepția minorităților

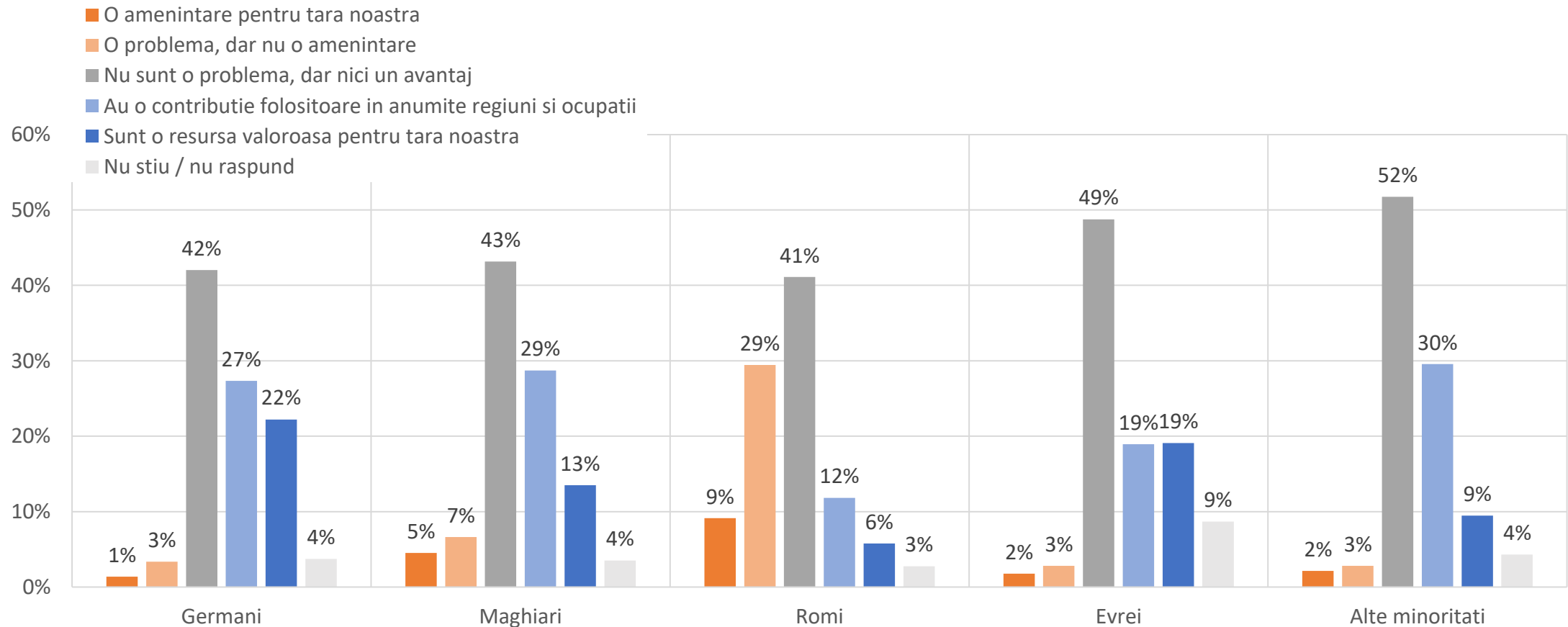
Sunt foarte puțini cei care cred că germanii, evreii sau alte minorități etnice reprezintă o amenințare pentru România. Evreii și germanii sunt cel mai puțin percepuți ca o amenințare pentru țară. Romii și maghiarii sunt cel mai mult percepuți ca o amenințare pentru țară.

Cei mai mulți dintre respondenți (29%) consideră că romii constituie o problemă, nu o amenințare.

Germanii sunt văzuți cel mai mult ca reprezentând o resursă valoroasă pentru țară. Romii sunt considerați cel mai puțin o resursă valoroasă.

Cele mai multe/ puternice raportări negative sunt față de romi.

Q1 – Dacă vă gândiți la minoritățile din țara noastră, ați spune că ... [SE APLICĂ PENTRU FIECARE MINORITATE] din țara noastră sunt o amenințare pentru țara noastră, o problemă, dar nu o amenințare, nu sunt o problemă dar nici un avantaj, au o contribuție folositoare în anumite regiuni și ocupații sau sunt o resursă valoroasă pentru țara noastră?

Statutul minorităților în România

Majoritatea respondenților consideră că minoritățile etnice au aceleași drepturi cu populația majoritară.

Minoritatea percepută de către cei mai mulți dintre respondenți ca având mai multe (sau mult mai multe drepturi) este cea romă (urmată de cea maghiară și de germani).

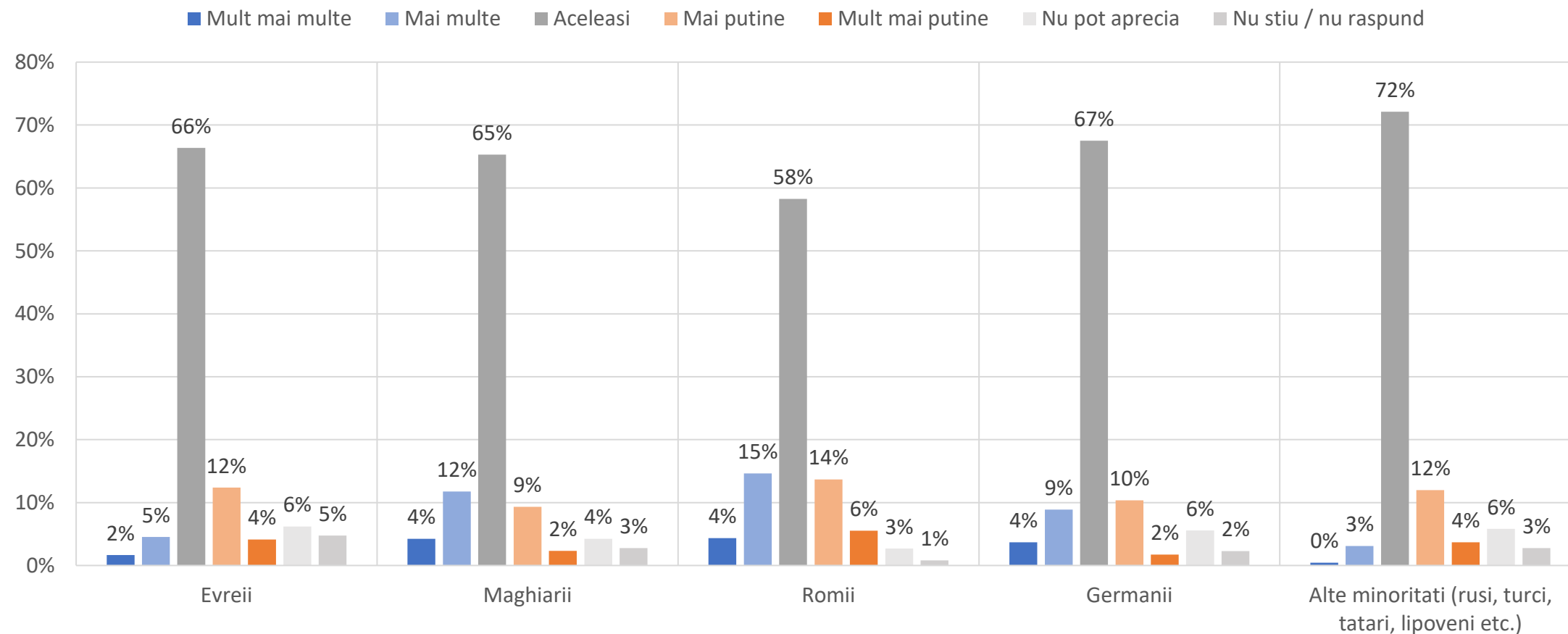
În același timp, minoritatea romă este percepută ca având și mai puține (sau mult mai puține drepturi), urmată de evrei.

Cele două categorii de opinii referitoare la drepturile romilor sunt relativ egal împărțite la nivelul eșantionului.

Cea mai mare diferență între cei care consideră că minoritatea are mai multe (sau mult mai multe drepturi), respectiv mai puține (sau mult mai puține drepturi) se înregistrează în cazul evreilor. Altfel spus, sunt mai mulți cei care consideră că evreii au mai puține drepturi, decât cei care consideră că au mai multe drepturi.

Situația este inversă în cazul maghiarilor: sunt mai mulți cei care consideră că au mai multe drepturi, decât cei care susțin că au mai puține.

Q2 – În prezent credeți că următoarele minorități care trăiesc în România au drepturi în raport cu populația majoritară:

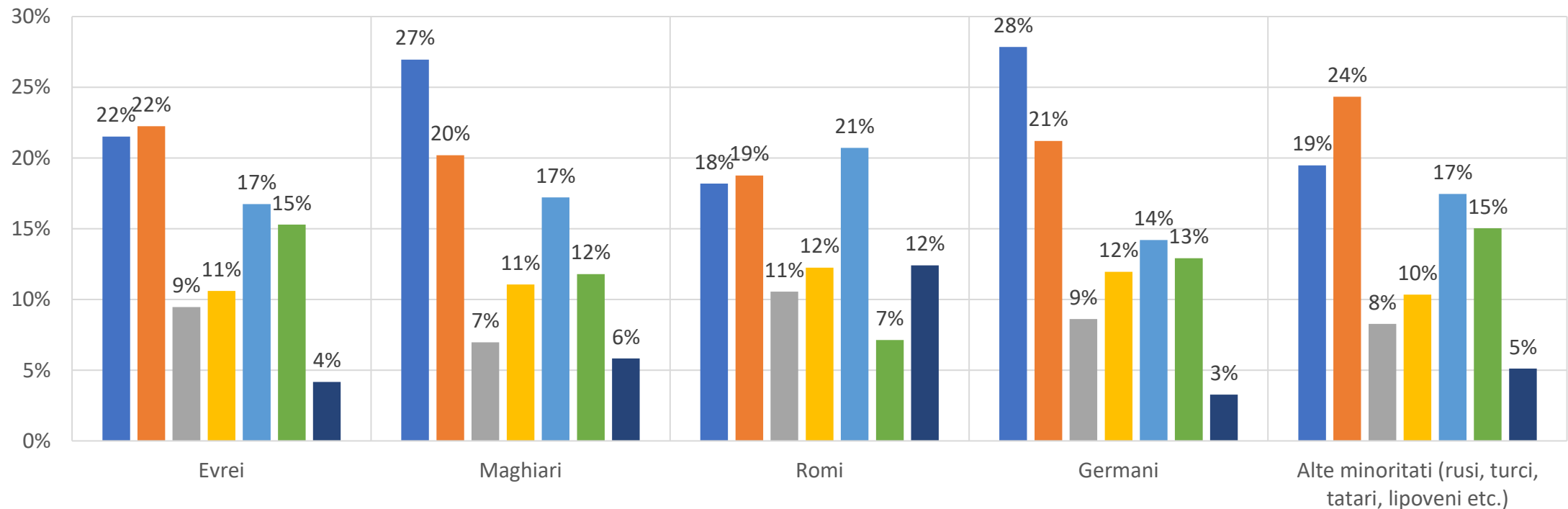

Proximitatea relației cu minoritățile

- SCALA distanței sociale – principala concluzie este că, în general, romii sunt cel mai puțin acceptați. Este mare procentul celor care consideră că „aceștia nu ar trebui să vină în România”.
- Cele mai acceptate minorități etnice ca membri ai familiei/ rude prin alianță sunt germanii și maghiarii.
- La polul opus se află romii și alte minorități.
- Maghiarii sunt cel mai puțin acceptați ca vecini.

Q3 – Care ar fi cea mai apropiată relație pe care ați accepta-o cu oameni făcând parte din următoarele minorități?

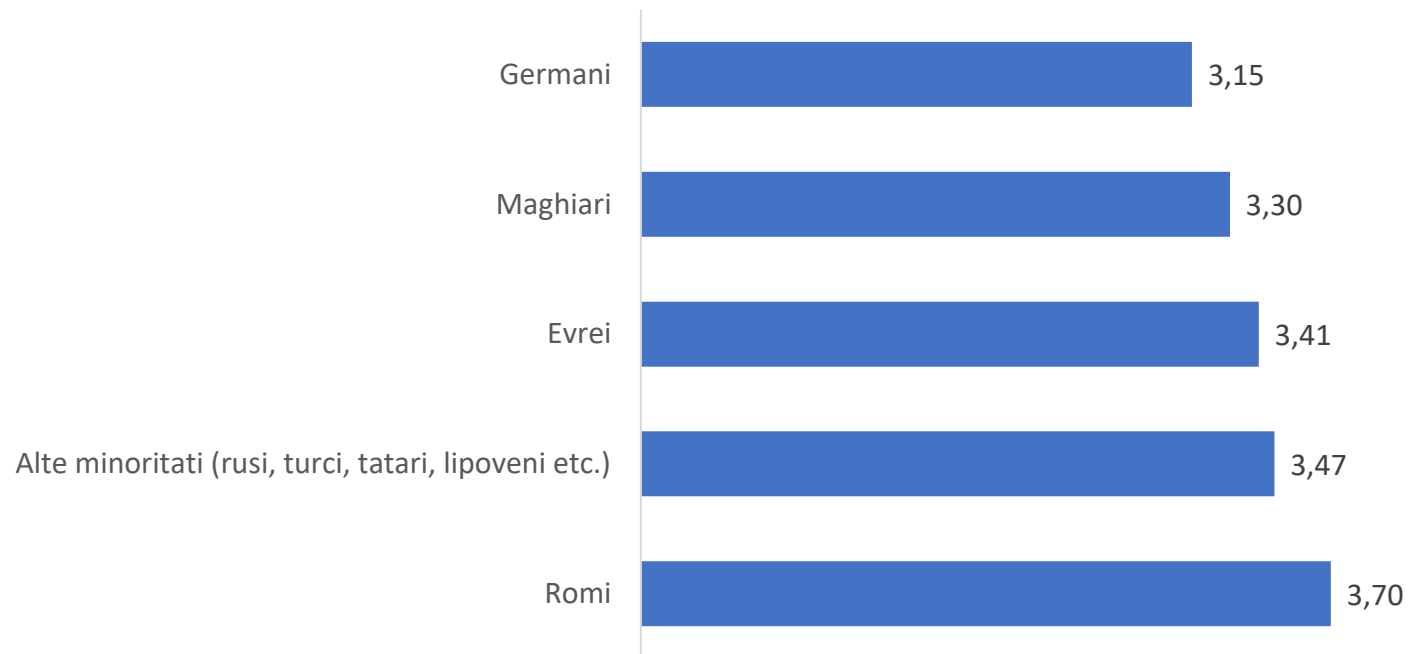
- Membrii de familie / rude prin alianta
- Sa faca parte din grupul meu de prieteni
- Sa fie vecini cu mine
- Sa lucram impreuna la acelasi loc de munca
- Sa locuiasca in Romania
- Sa viziteze Romania
- Nu ar trebui sa vina in Romania

Scala distanței sociale

Care ar fi cea mai apropiată relație pe care ați accepta-o cu oameni făcând parte din următoarele minorități?

Medie

Scorurile prezentate sunt medii ale răspunsurilor pe întregul eșantion.

Scala are valoarea minimă 1 (ceea ce înseamnă distanța minimă față de acea etnie – toate răspunsurile sunt codate 1: “Membri de familie / rude prin alianță”, iar valoarea maximă este 7 (distanța maximă față de etnia respectivă – toate răspunsurile sunt codate 7: “Nu ar trebui să vină în România”).

Atitudini față de EVREI

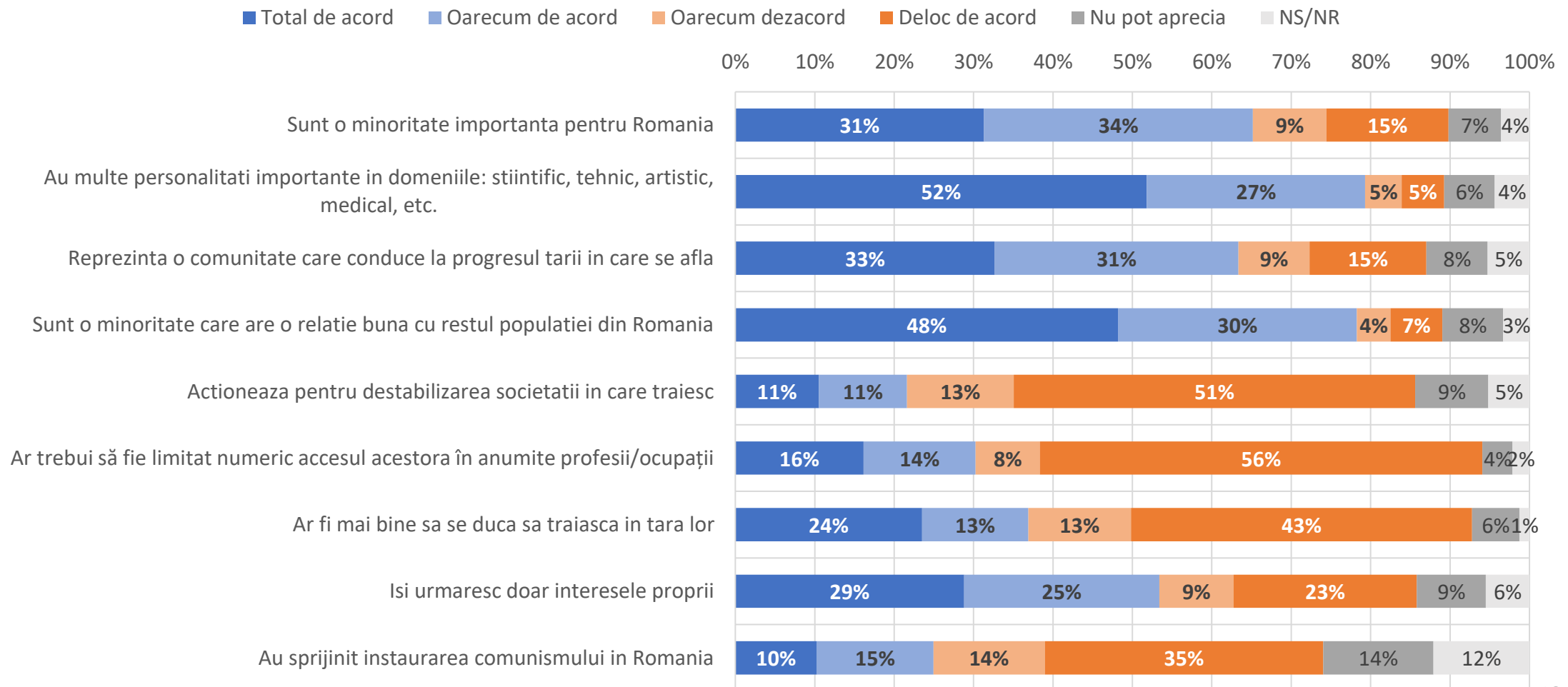
Marea majoritate a respondenților consideră că minoritatea evreiască este importantă pentru România, are personalități importante în varii domenii, contribuie la progresul țării și nu urmărește destabilizarea acesteia.

Cu toate acestea, 54% dintre respondenți consideră că evreii își urmăresc doar propriile interese, că ar fi mai bine ca aceștia să trăiască în țara lor (37%) sau că ar trebui să li se limiteze accesul la anumite profesii/ocupații (30%).

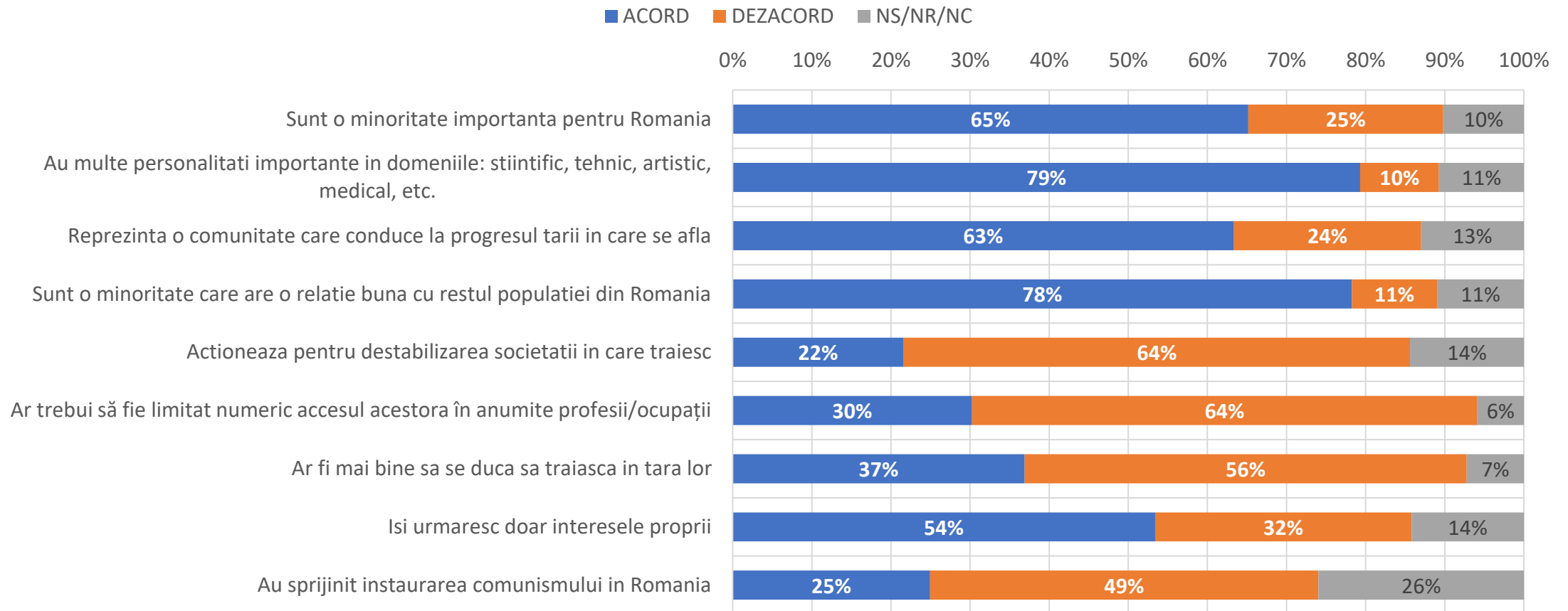
Dincolo de natura unor răspunsuri dezirabile din punct de vedere social se întrevăd și elemente care indică prejudecăți antisemite.

Cei care consideră că evreii acționează pentru destabilizarea societății în care trăiesc reprezintă o minoritate (22%). La nivelul acestei minorități sunt supra-reprezențați tinerii (18-29 de ani), cei cu studii primare, cei cu orientări populiste, cei care se uită rar (o dată pe lună sau mai rar) la știri la TV, cei care scriu zilnic sau de câteva ori pe săptămână comentarii la finalul articolelor de pe Internet.

Q4 – Dacă ne referim acum doar la EVREI, în ce măsură sunteți sau nu de acord cu următoarele afirmații?

SINTETIC – Acord vs Dezacord?

Atitudini față de HOLOCAUST

27% dintre respondenți asociază Holocaustul cu exterminarea evreilor în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

Un procent important de respondenți (22%) aleg opțiunea „NS/NR” atunci când sunt rugați să spună la ce se gândesc când aud termenul de Holocaust.

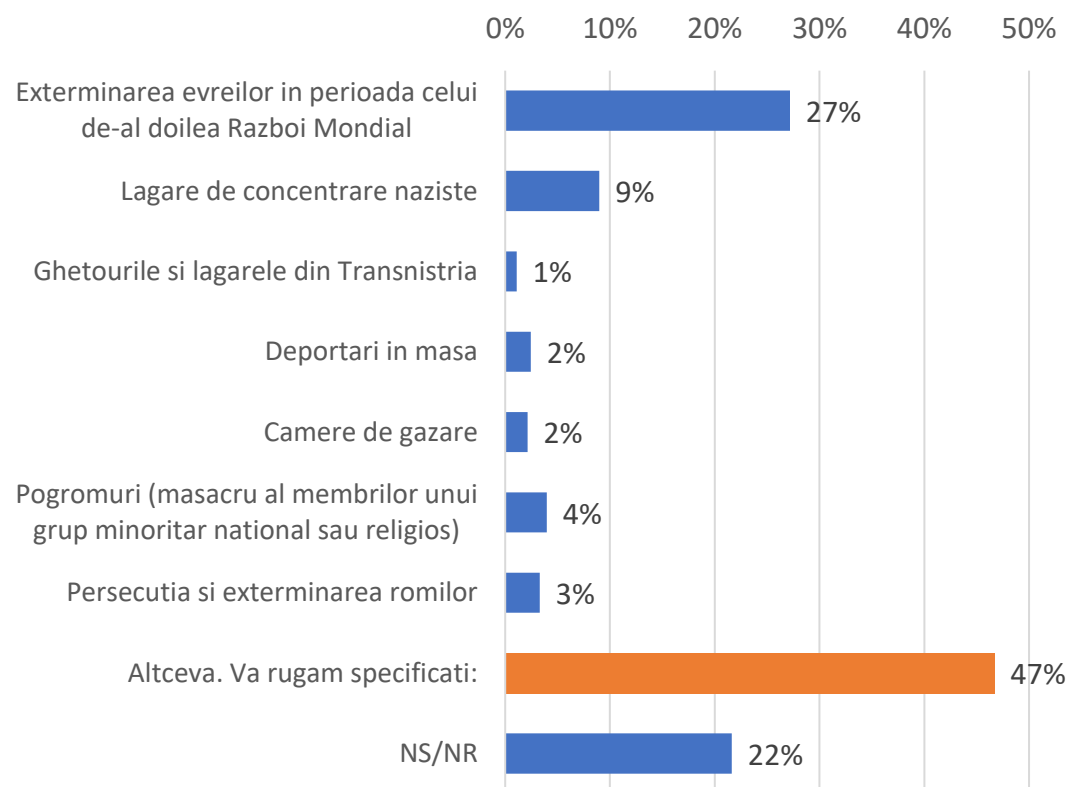
Cu cât gradul de educație și vârsta sunt mai reduse, cu atât mai greu le este respondenților să asocieze Holocaustul cu un element pe care îl consideră definitoriu.

Pe lângă evrei, romii sunt considerați principalele victime ale Holocaustului. Totuși, cei mai mulți dintre respondenți (42%) nu știu să indice alte victime ale Holocaustului.

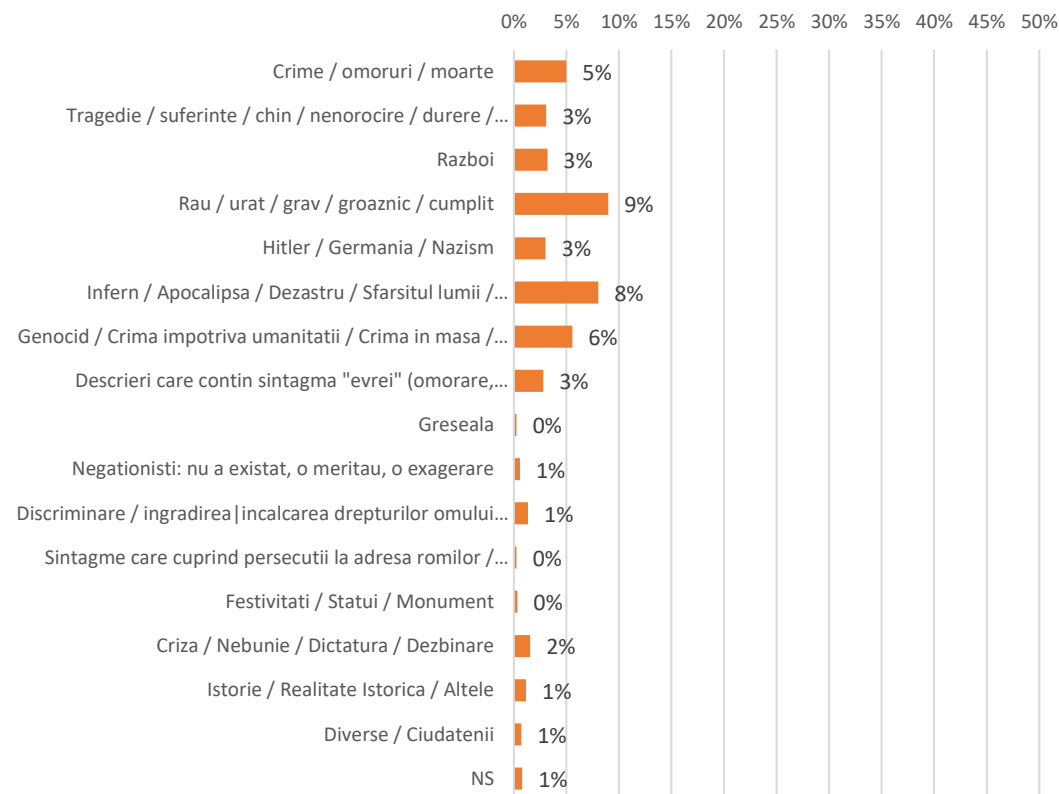
65% dintre respondenți cred că Holocaustul s-a întâmplat în Germania, 52% în alte țări și doar 32% consideră că acesta s-a întâmplat și în România.

Q5 – Vă rog să îmi spuneți la ce vă gândiți atunci când auziți termenul de HOLOCAUST?

Lista predefinită

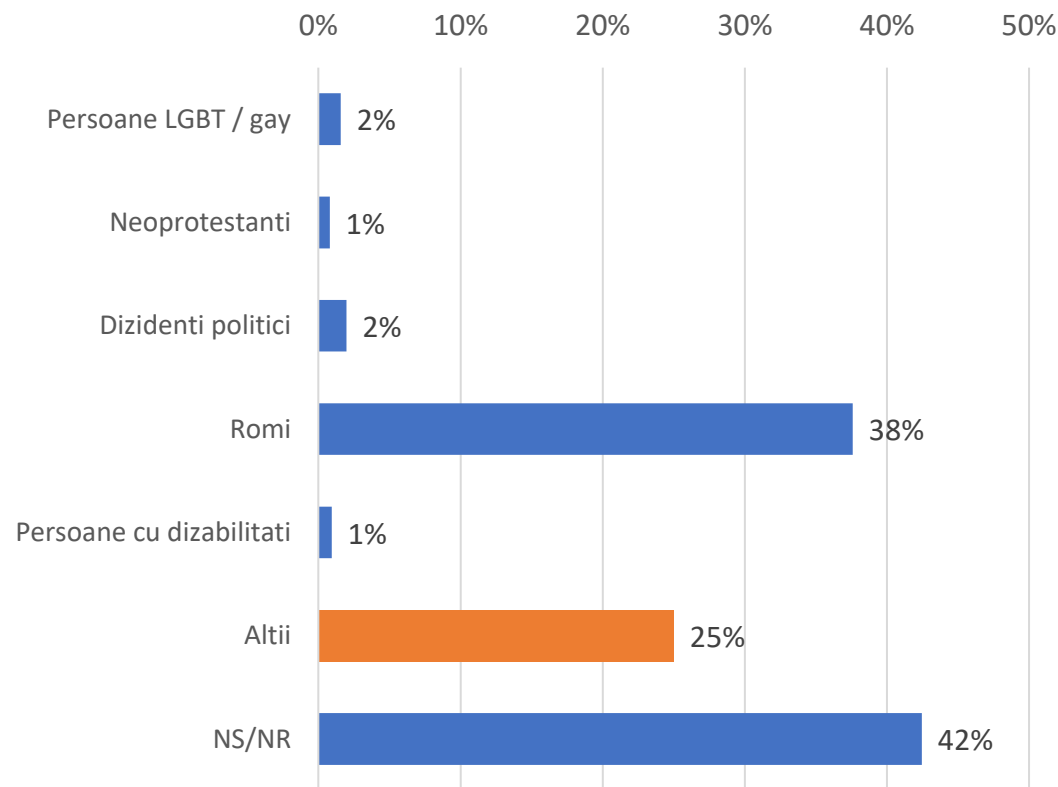
Lista nouă / recodificări răspunsuri deschise

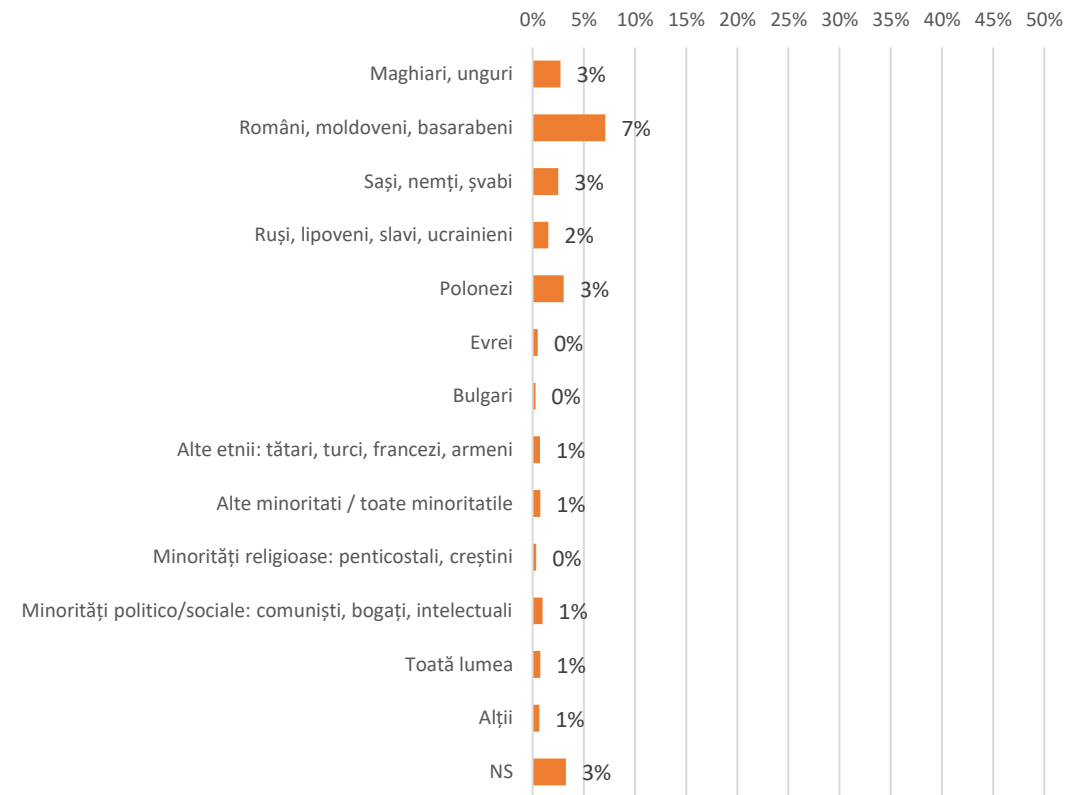
Nota: Procentele din primul grafic depasesc 100% pentru ca fiecare raspuns a fost inregistrat separate, o persoana putand avea mai multe raspunsuri spontane. Al doilea grafic este obtinut doar prin recodificarea raspunsurilor celor care au dat un raspuns diferit de cel din lista precodificata. Suma procentelor celui de-al doilea grafic este 47%, cei care au fost precodificati ca spunand "altceva".

Q5a – Puteți enumera, pe lângă evrei, alte victime ale Holocaustului din România?

Lista predefinită

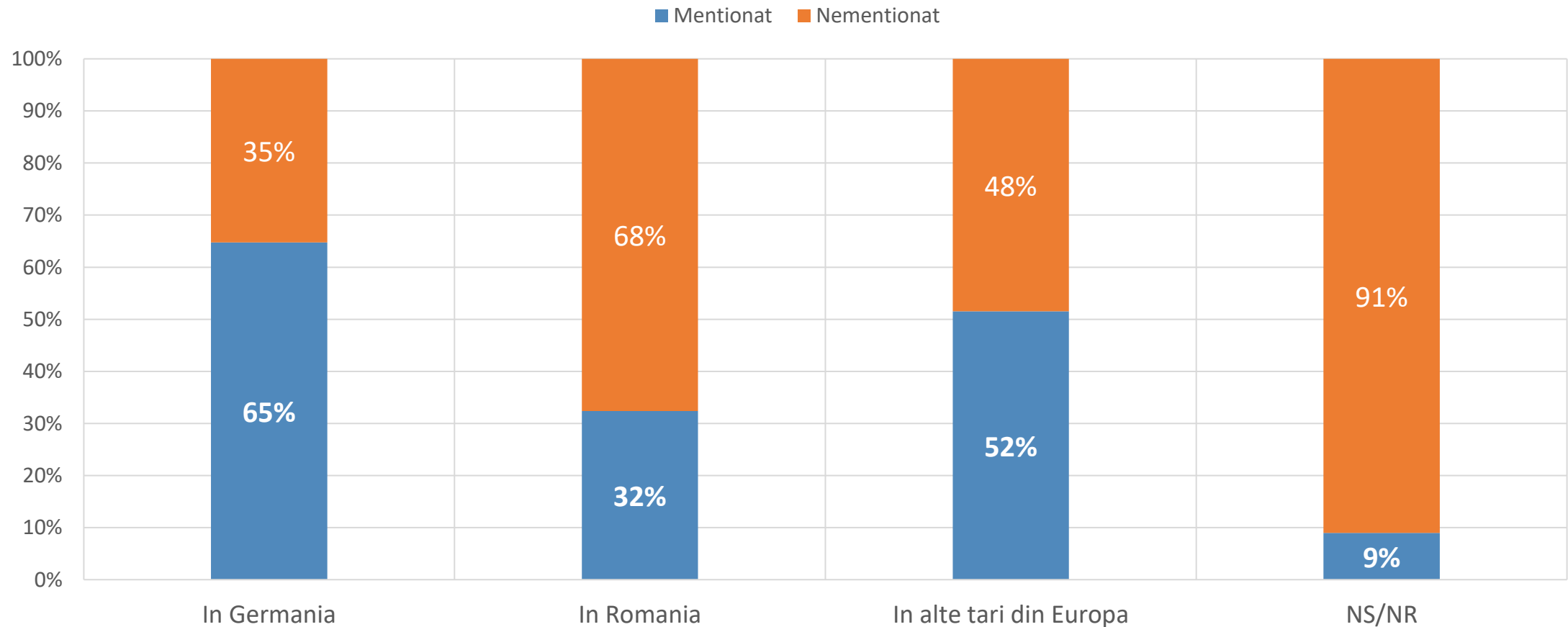

Lista nouă / recodificări răspunsuri deschise

Nota: Procentele din primul grafic depasesc 100% pentru ca fiecare raspuns a fost inregistrat separate, o persoana putand avea mai multe raspunsuri spontane. Al doilea grafic este obtinut doar prin recodificarea raspunsurilor celor care au dat un raspuns diferit de cel din lista precodificata. Suma procentelor celui de-al doilea grafic este 27%, cei care au fost precodificati ca spunand "altii".

Q6 – Dacă vă gândiți că termenul HOLOCAUST înseamnă persecuția sistematică organizată de stat și exterminarea evreilor europeni de către Germania nazistă, de aliații și colaboratorii săi între 1933 și 1945, credeți că acest lucru s-a întâmplat:

Sub-eșantion (32%). Cei care cred că Holocaustul s-a întâmplat în România

Cei mai mulți dintre respondenți identifică Holocaustul din România cu deportarea evreilor în lagăre naziste și cu confiscarea bunurilor. Pogromurile și execuțiile în masă sunt cel mai puțin (24%, respectiv 25%) identificate cu Holocaustul.

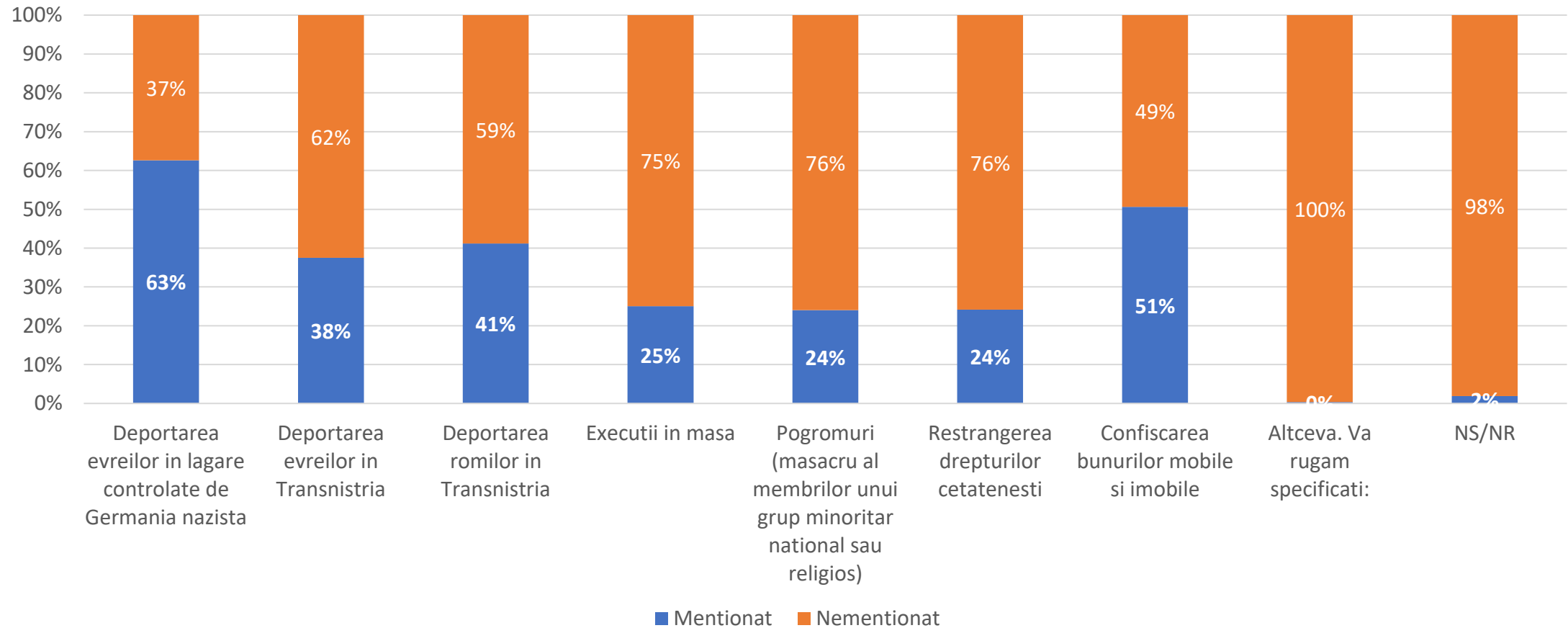
Principala responsabilitate pentru declanșarea Holocaustului în România este localizată în afara țării - Germania nazistă (53%).

În plan intern, responsabilitatea pentru Holocaust revine lui Ion Antonescu (69%), Mișcării Legionare (66%), guvernelor României din perioada 1940-1944 (59%) și presei/ literaturii cu caracter antisemit (53%).

Principala cauză pentru politica antisemită a guvernului Antonescu, dar și pentru deportarea romilor este considerată a fi influența Germaniei asupra Guvernului României.

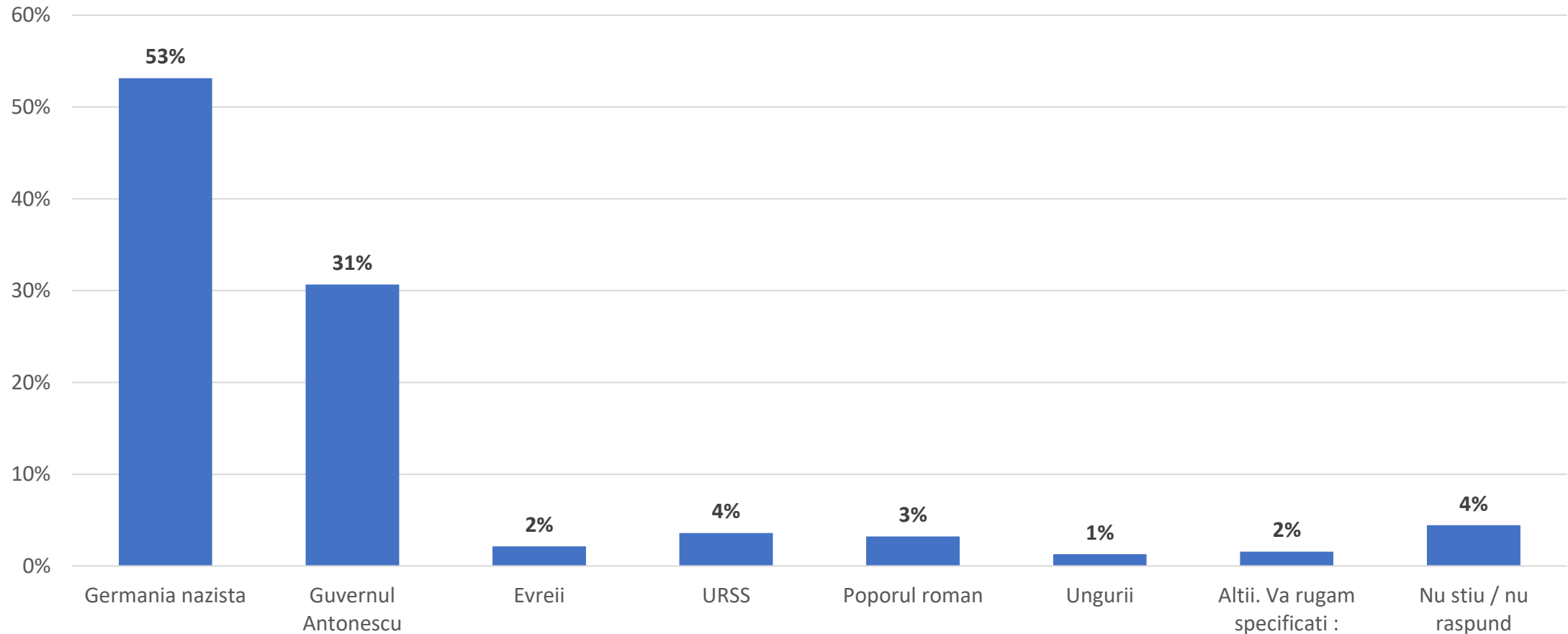
De remarcat este că, dacă în cazul politicii antisemite opțiunea „antisemitismul factorilor de decizie din guvern” este acceptată de către 24% dintre respondenți, în cazul deportării romilor, aceeași opțiune („rasismul factorilor de decizie din guvern”) întrunește 48%.

Q7 – În ce a constatat HOLOCAUSTUL în România? Vă rog să indicați 3 acțiuni principale din timpul Holocaustului.

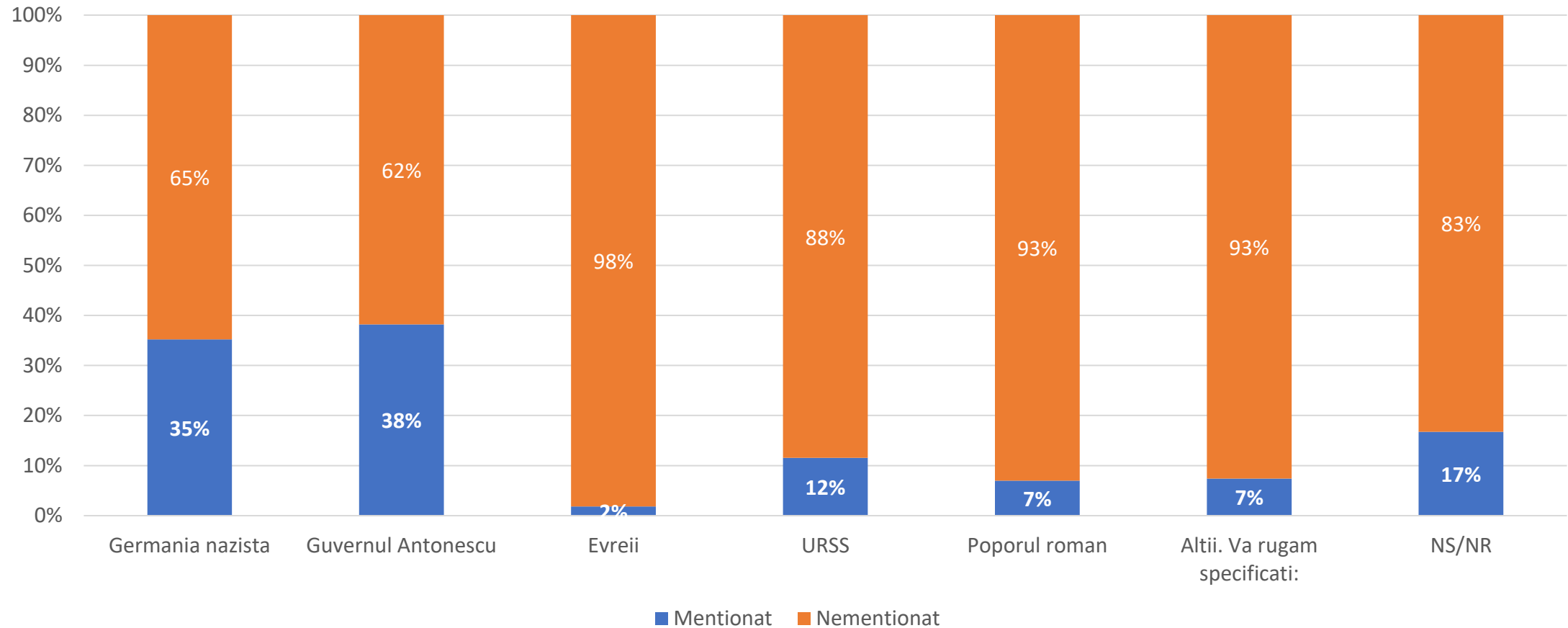
Nota: Procente calculate din cei care au fost întrebați, respectiv cei care au răspuns la Q6 ca Holocaustul a avut loc în România. N=345

Q8 - Cine credeți că a fost principalul responsabil pentru declanșarea HOLOCAUSTULUI în România?

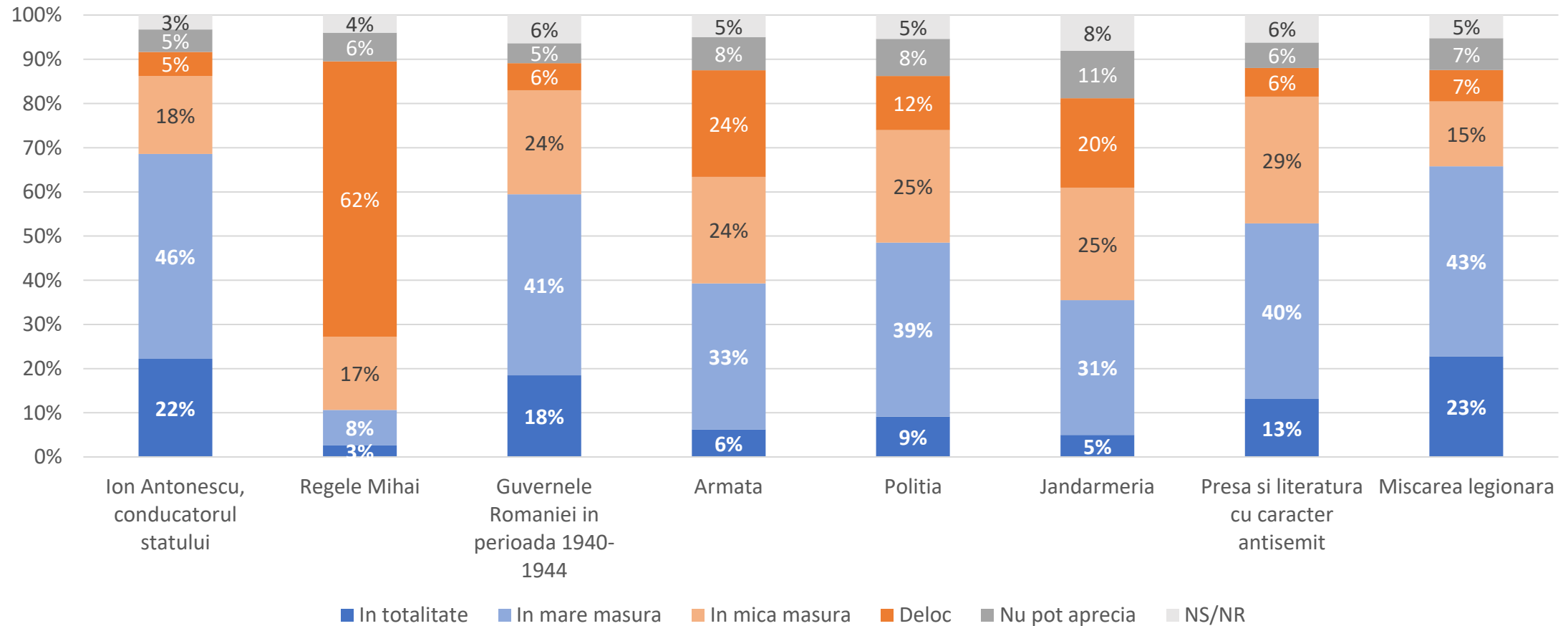
Nota: Procente calculate din cei care au fost intrebati, respectiv cei care au raspuns la Q6 ca Holocaustul a avut loc in Romania. N=345

Q9 – Au mai fost și alți responsabili?

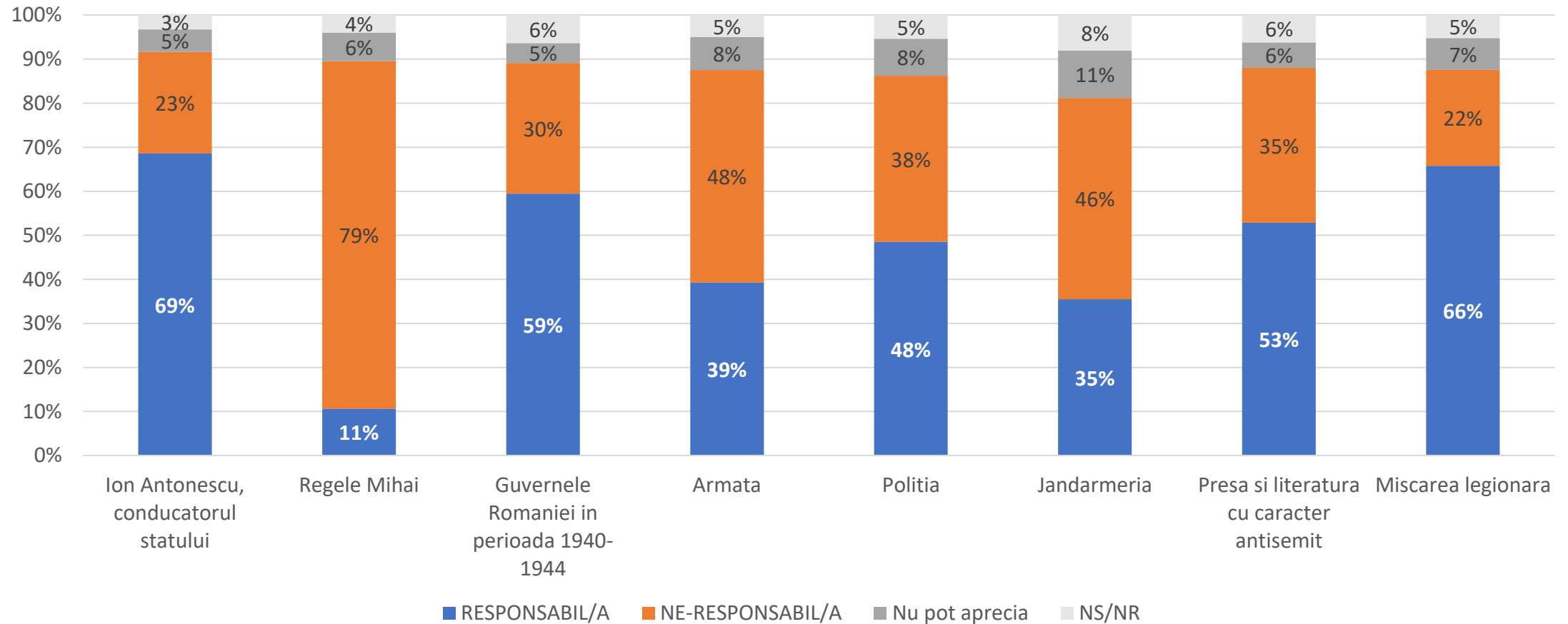
Nota: Procente calculate din cei care au fost intrebati, respectiv cei care au raspuns la Q6 ca Holocaustul a avut loc in Romania. N=345

Q10. În ce măsură apreciați că următoarele categorii au fost responsabile pentru Holocaustul din România?

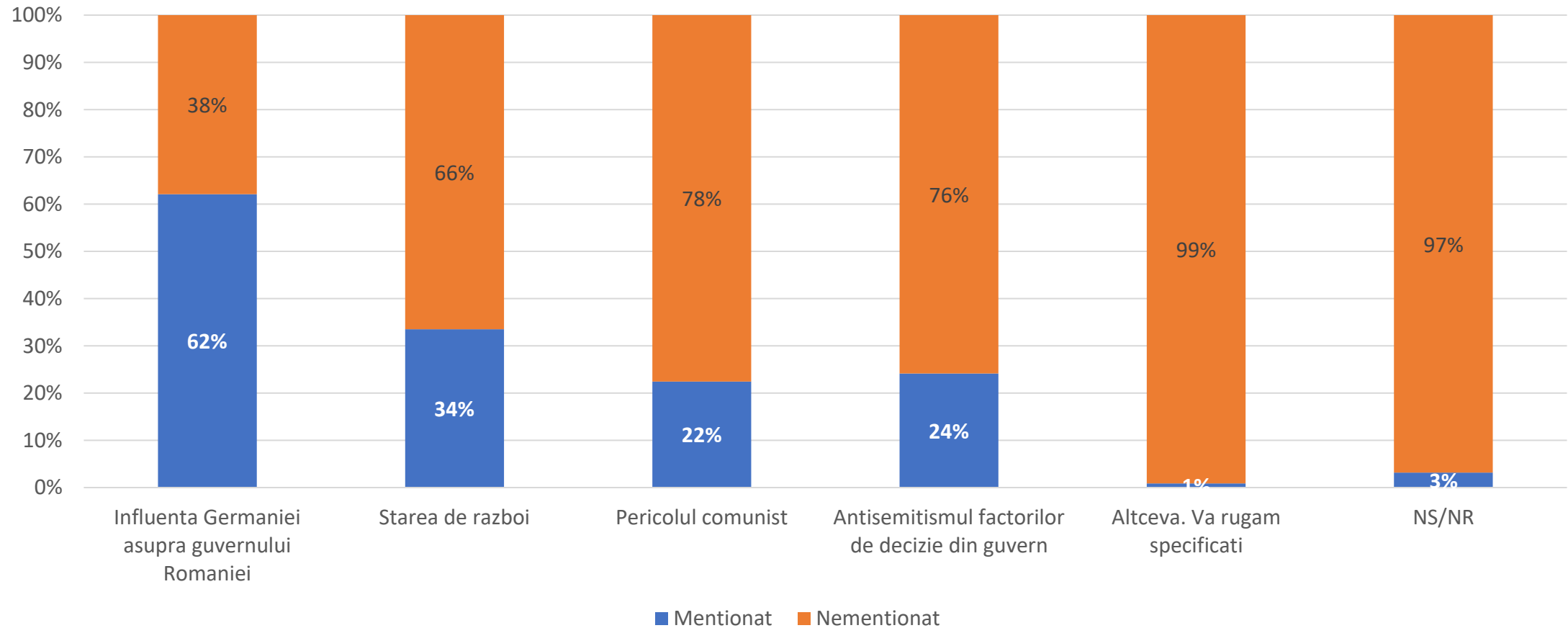
Nota: Procente calculate din cei care au fost intrebatii, respectiv cei care care au raspuns la Q6 ca Holocaustul a avut loc in Romania. N=345

SINTEZĂ. În ce măsură apreciați că următoarele categorii au fost responsabile pentru Holocaustul din România?

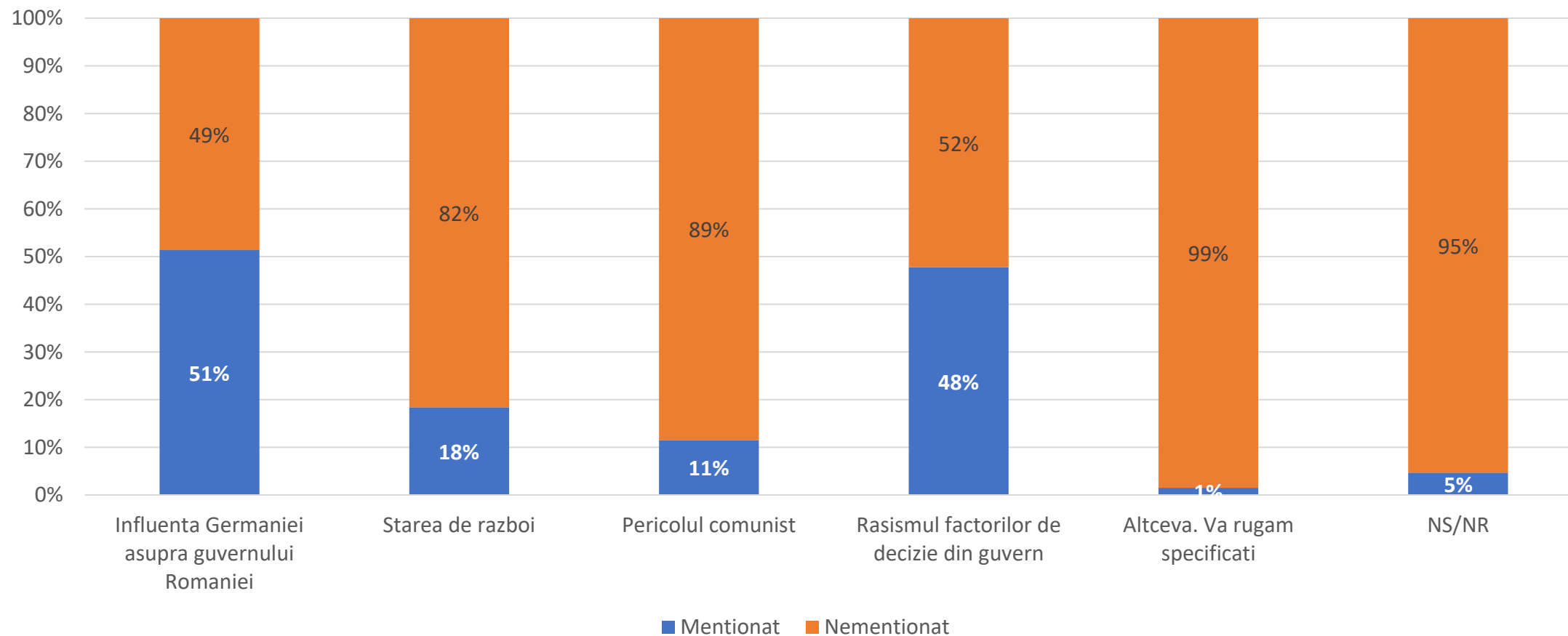
Nota: Procente calculate din cei care au fost intrebatii, respectiv cei care care au raspuns la Q6 ca Holocaustul a avut loc in Romania. N=345

Q11. Care credeți că au fost cauzele care au stat la baza politicii antisemite a guvernului Antonescu?

Nota: Procente calculate din cei care au fost intrebati, respectiv cei care care au raspuns la Q6 ca Holocaustul a avut loc in Romania. N=345

Q12. Care credeți că au fost cauzele care au stat la baza deciziei guvernului Antonescu de a-i deporta pe romi?

Nota: Procente calculate din cei care au fost interbati, respectiv cei care au raspuns la Q6 ca Holocaustul a avut loc in Romania. N=345

Interes Holocaust, surse de informare, cunoștințe

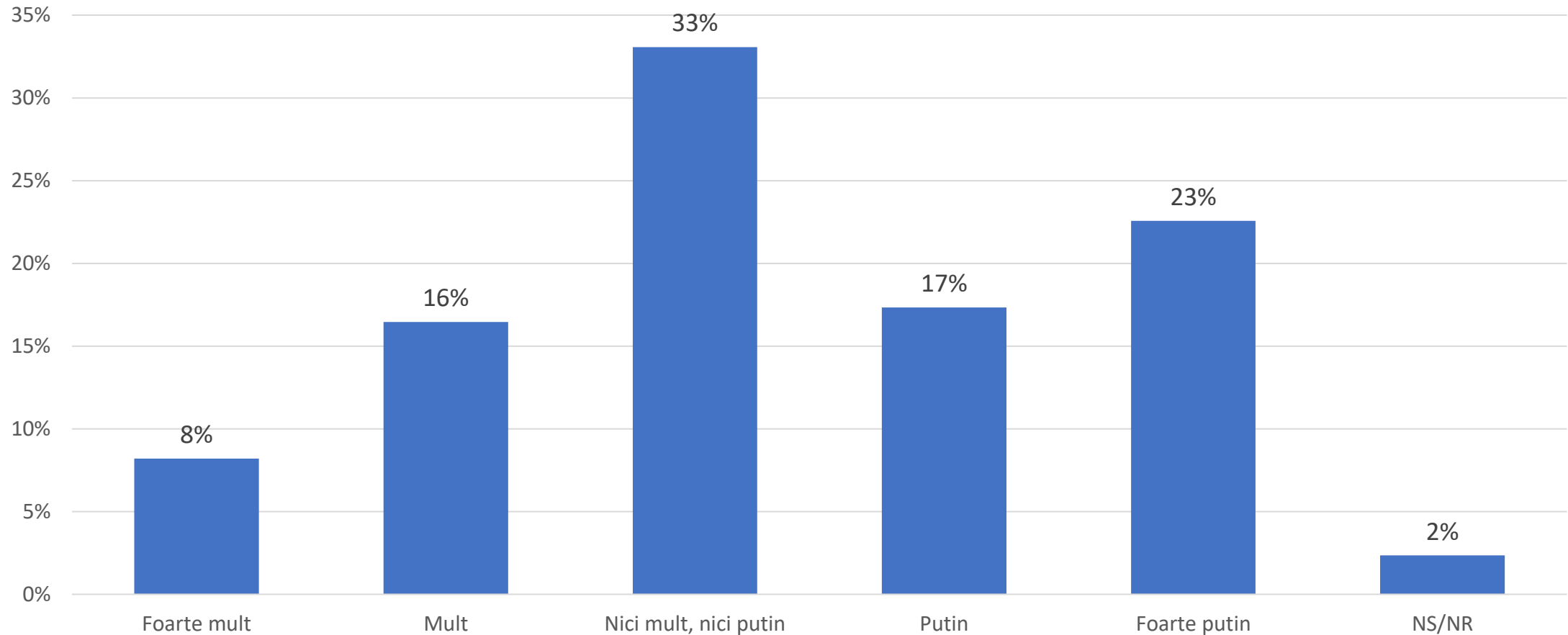
Procentul celor dezinteresați de problema Holocaustului este aproape dublu față de cel al celor interesați. În rândul celor interesați mult și foarte mult de problema Holocaustului sunt supra-reprezențați cei cu educație primară, cei care se informează de la TV și de pe Internet, cei din urbanul mediu și foarte mare.

Principalele surse de informare sunt Internetul și televiziunea. Ca sursă de informare despre problema Holocaustului, școala are un rol redus.

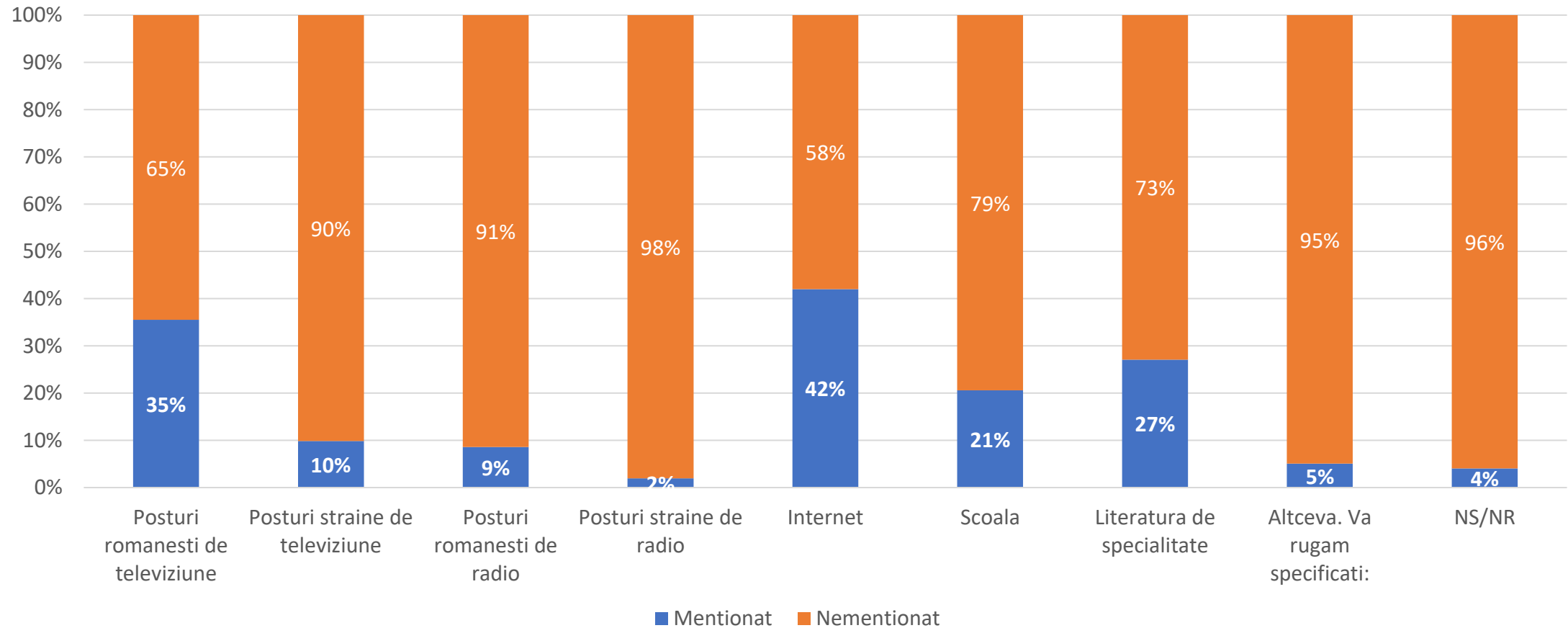
Majoritatea respondenților nu știu că în România există o zi națională de comemorare a Holocaustului. Dintre cei care spun că există o zi națională a comemorării Holocaustului, o foarte mare parte nu poate spune și data acesteia. În rândul celor care nu știu că în România există o zi de comemorare a Holocaustului sunt supra-reprezentate următoarele categorii: femeile, cei cu educație primară, cei din Transilvania, din urbanul mediu și foarte mare.

Nota: Procente calculate din total eșantion

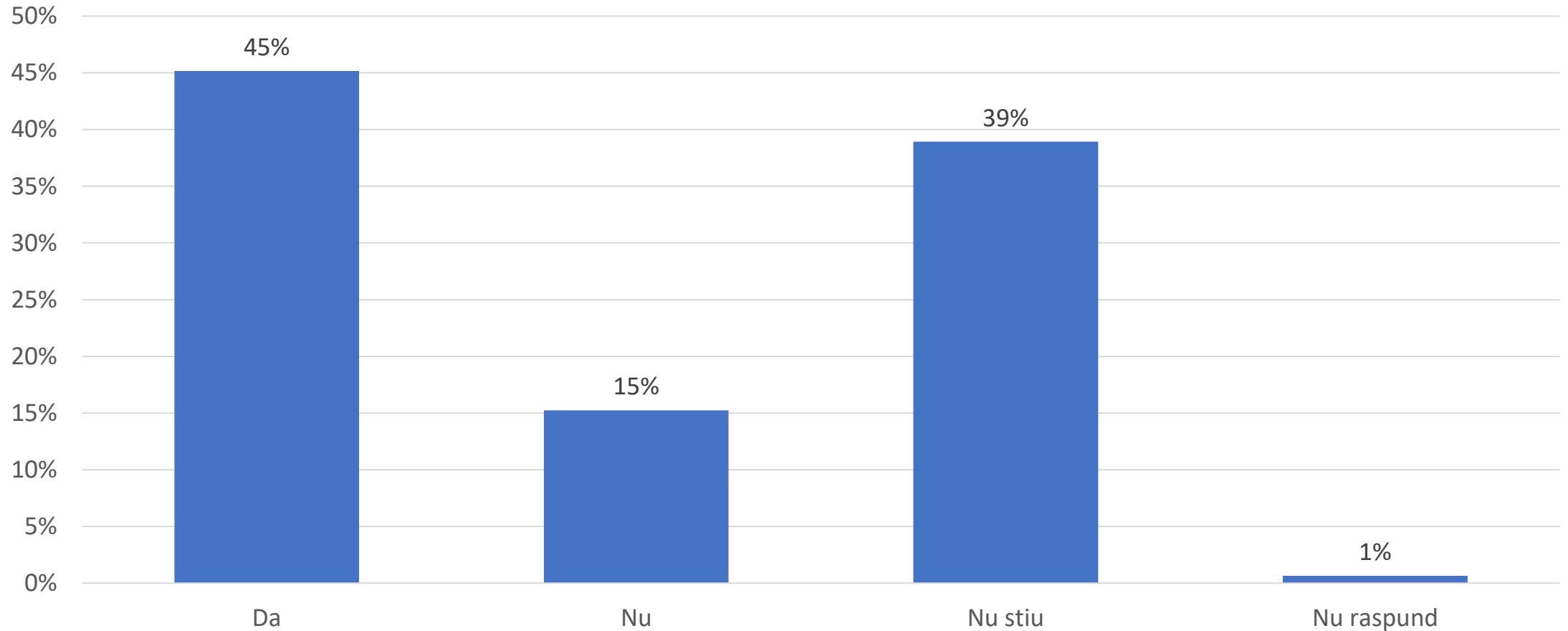
Q13. Cât de mult vă interesează problema HOLOCAUSTULUI?

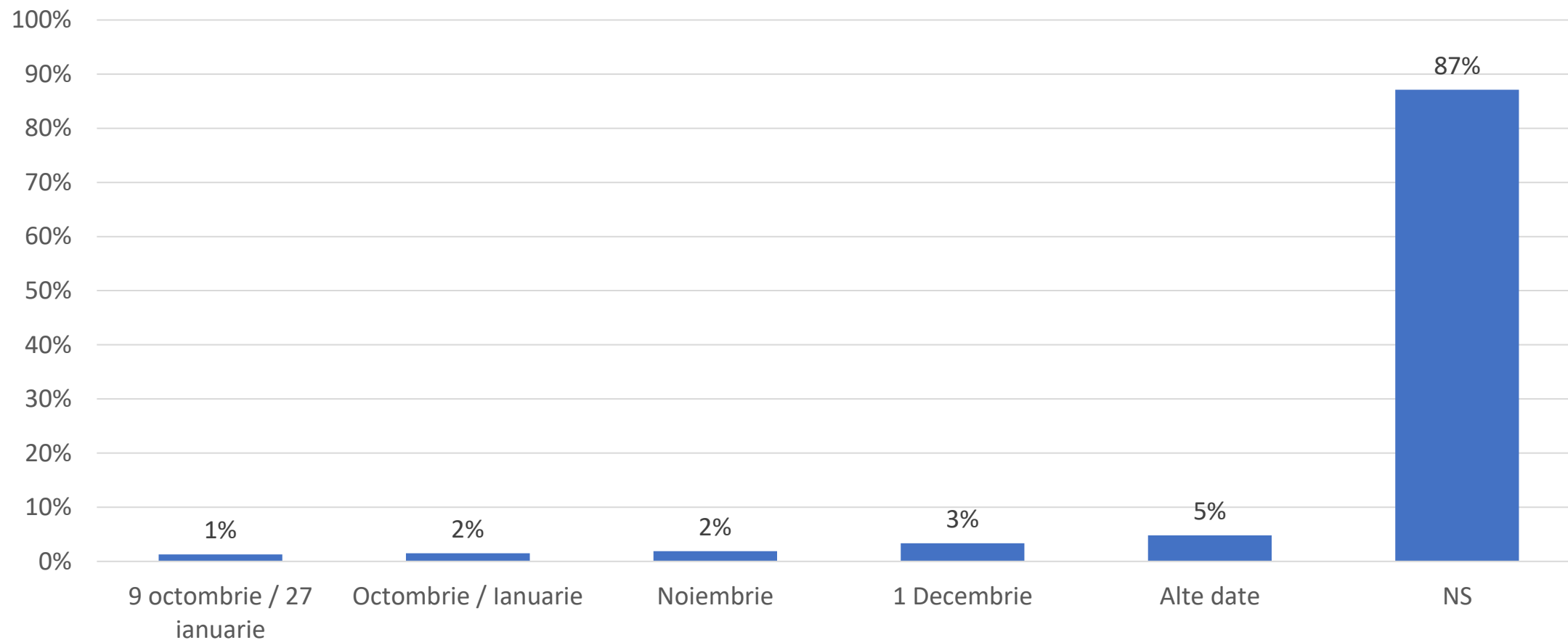
Q14. De unde vă informați referitor la problema HOLOCAUSTULUI?

Q15 - Există în România o zi națională de comemorare a HOLOCAUSTULUI?

Q16 - Vă rog să-mi spuneți care este acea dată?

Percepții - Ion Antonescu

Majoritatea respondenților (59%) cred că Antonescu a fost un „mare patriot”. Este un mix de răspunsuri, în care atitudinile diverse sunt evidente.

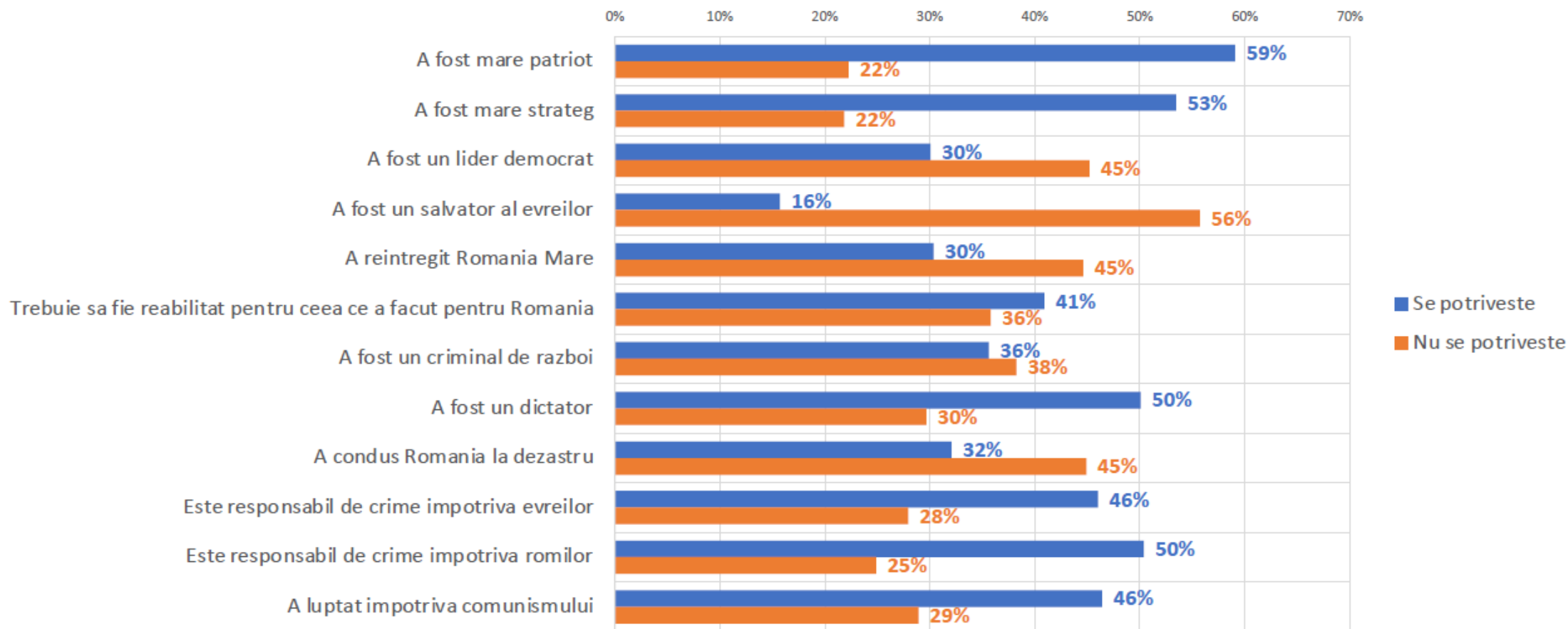
45% dintre respondenți nu sunt de acord cu afirmația că Antonescu a fost „un lider democrat”. Printre aceștia sunt în special cei cu vârsta de peste 45 de ani. Un procent important al tinerilor îl consideră pe Antonescu „un lider democrat”.

Majoritatea respondenților nu îl consideră pe Antonescu „un salvator al evreilor”. Este vorba mai ales de bărbați, peste 45 de ani, cu studii superioare. Tinerii cu educație primară sunt principala categorie de respondenți care are tendința de a accepta aserțiunea că Antonescu a fost „un salvator al evreilor”.

Nota: Procente calculate din total eșantion

Q17. Maresalul Ion Antonescu a fost conducatorul Romaniei in perioada 1940-1944. Am sa va citesc o serie de attribute ale unui conducator de stat si am sa va rog sa-mi spuneti cat de bine se potrivesc cu acest personaj istoric?

SINTEZA

Holocaust, alte episoade violente din istoria României

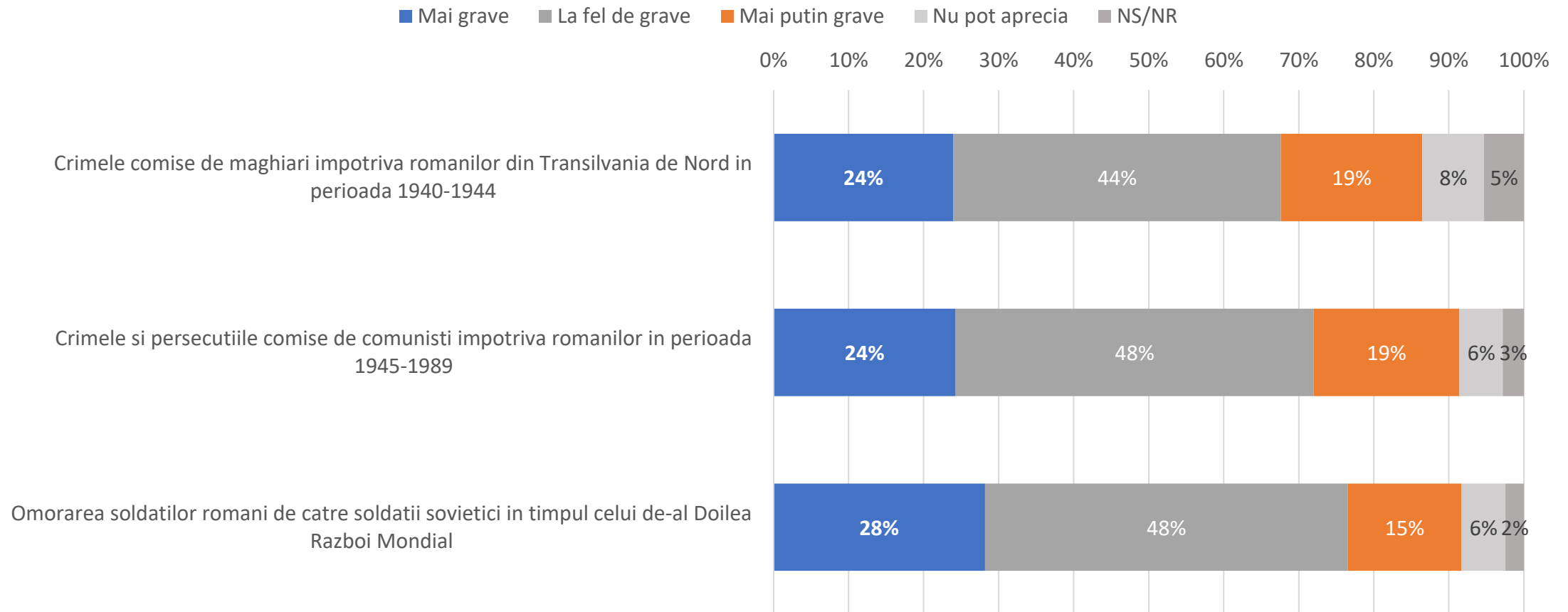
Peste jumătate dintre respondenți consideră că alte episoade violente din istoria României sunt la fel de grave sau mai grave, decât crimele și persecuțiile comise împotriva evreilor. Un sfert dintre respondenți le consideră mai grave.

În același timp, sunt semnificativ mai puțini cei care consideră că Holocaustul a fost mai grav decât aceleași evenimente.

Majoritatea celor care consideră evenimentele amintite ca fiind la fel de grave au studii superioare.

Nota: Procente calculate din total esantion

Q20. Am să vă citesc o serie de episoade violente din istoria României și am să vă rog să îmi spuneti cât de grave sunt acestea în comparație cu crimele și persecuțiile comise împotriva evreilor în timpul Holocaustului din România?

Partide – antisemitism

AUR este partidul cel mai des menționat ca având mesaje antisemite, iar PMP cel mai puțin.

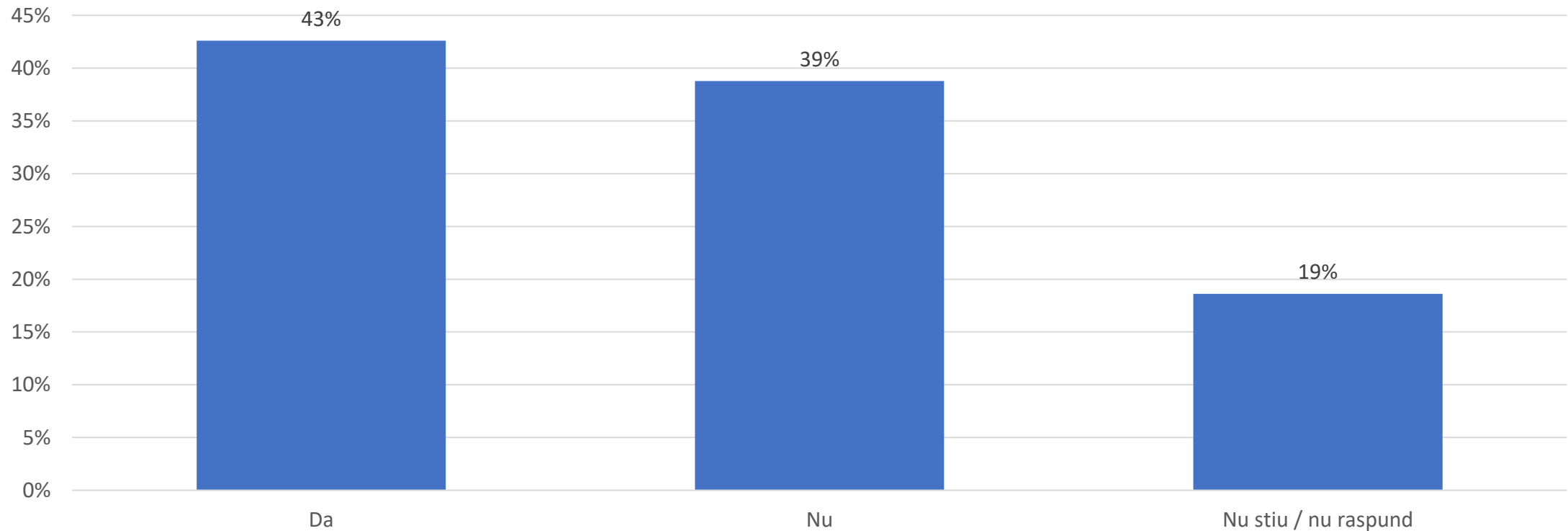
PSD și PNL sunt mai mult menționate (16%) ca având mesaje antisemite, prin comparație cu USR (11%) sau UDMR (9%).

Sunt mulți și cei care susțin că nu știu sau nu răspund la întrebare (aproape 30%).

Nota: Procente calculate din total esantion

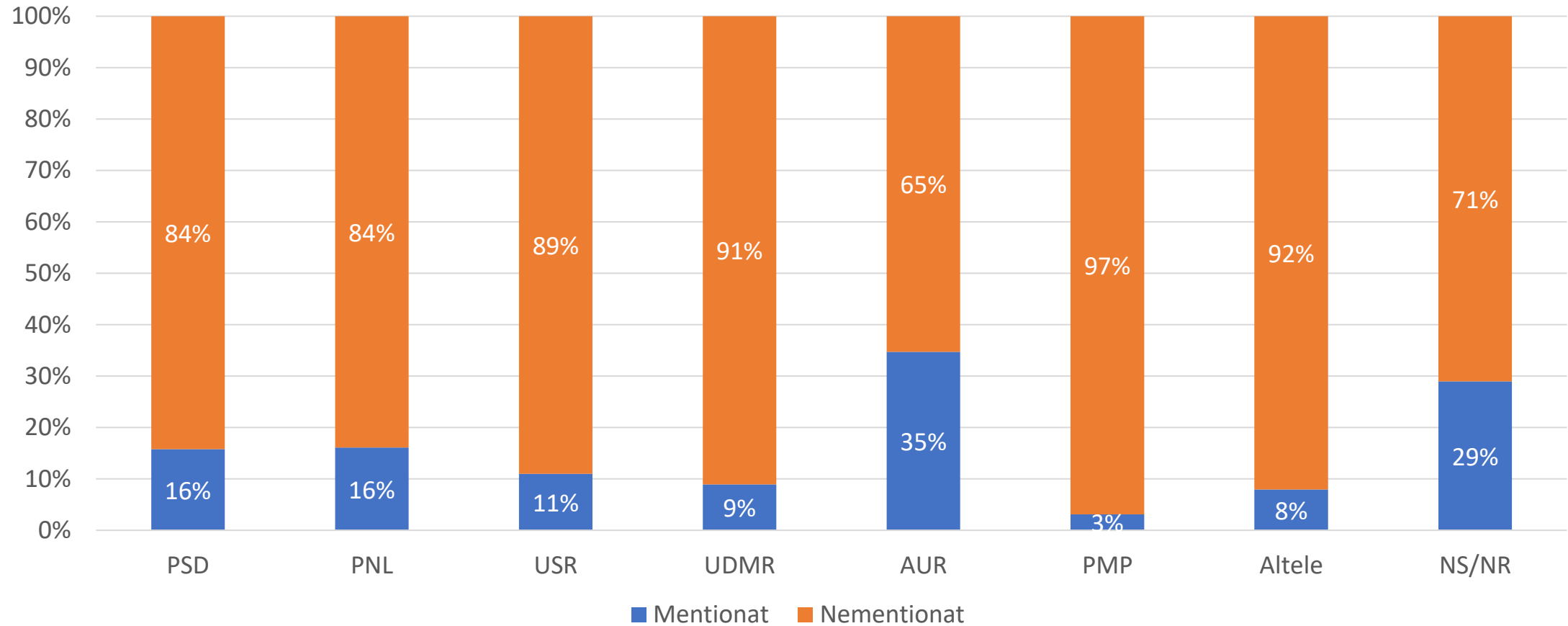
Partide – cu mesaj antisemit

Q18 - După părerea dvs. în acest moment în România sunt partide sau formațiuni politice care au mesaje antisemite?

Nota: Procente calculate din total eșantion

Q19. Care sunt aceste partide?

Nota: Procente calculate din cei care au fost intrebatii, respectiv cei care au raspuns la Q18 ca exista partide cu mesaj antisemit in Romania. N=453

Percepții – Holocaust

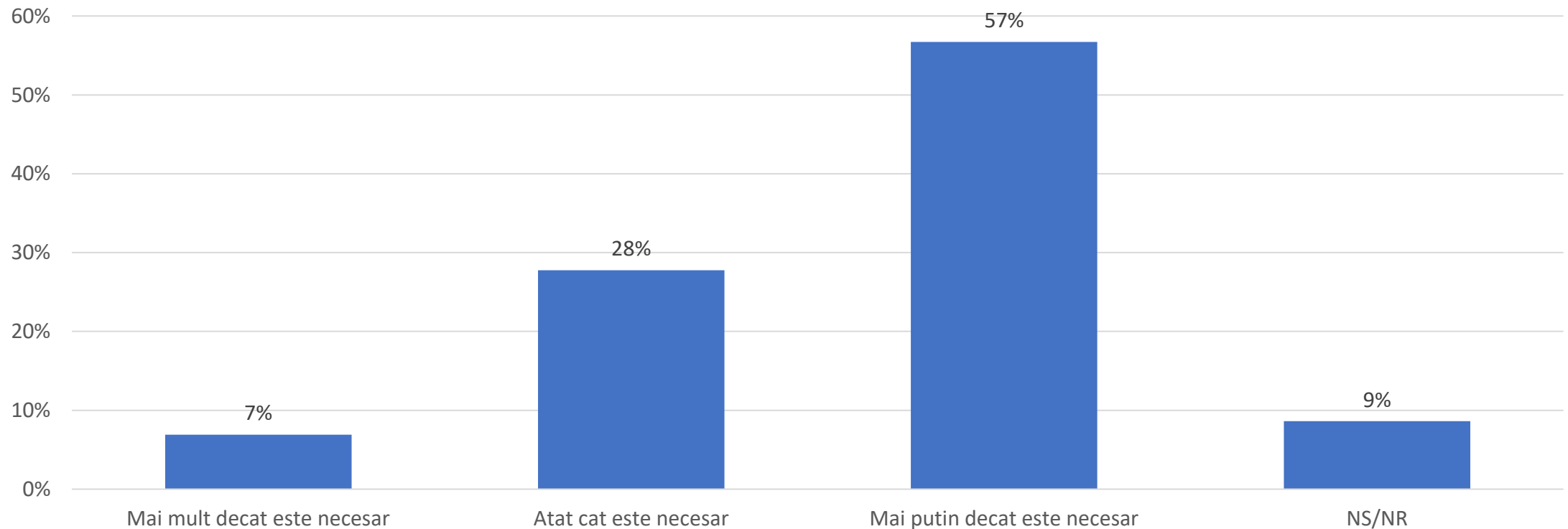
Cea mai mare parte a respondenților consideră că în România se discută mai puțin decât este necesar despre Holocaust.

Cei până în 44 de ani și cu studii primare sunt supra-reprezențați în rândul celor care consideră că se discută mai puțin decât este necesar, despre Holocaust.

Nota: Procente calculate din total esantion

Percepții – Holocaust

Q21 – Considerați că în România se discută despre Holocaust mai mult decât este necesar, atât cât este necesar sau mai puțin decât este necesar?

Percepții – Evrei și Holocaust

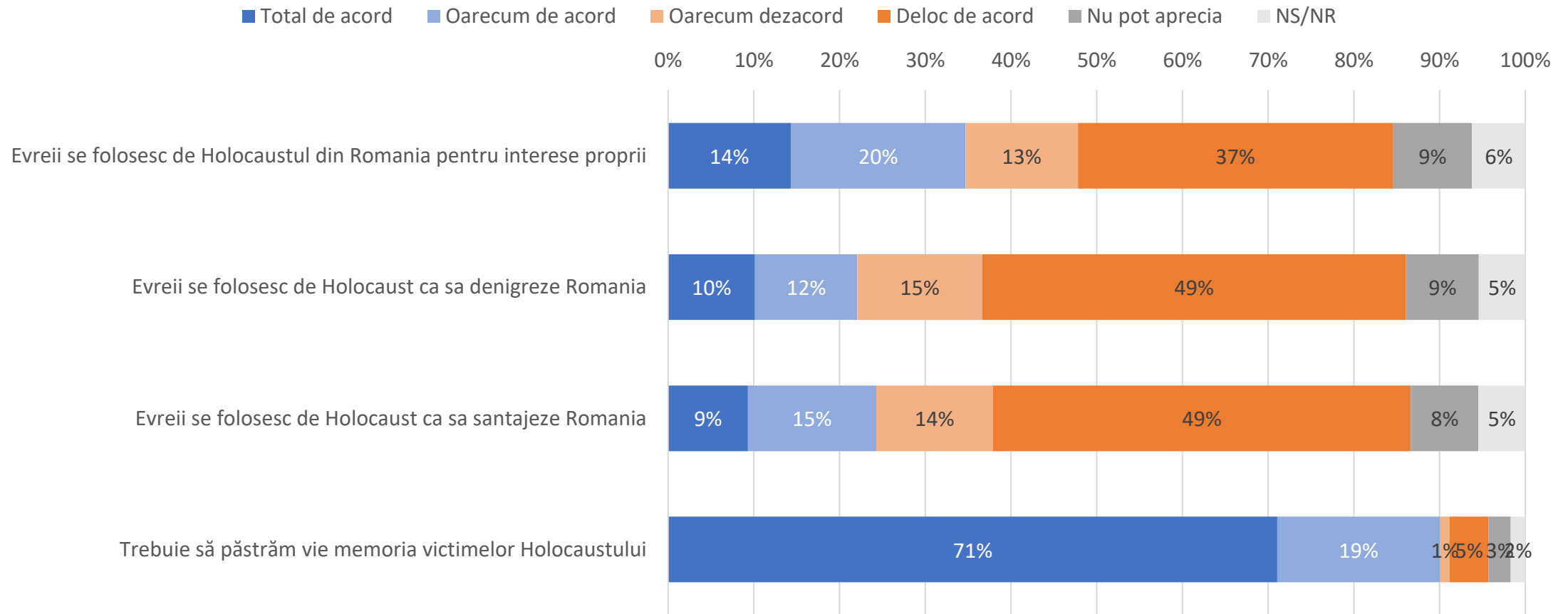
Marea majoritate a respondenților (90%) consideră că „trebuie să păstrăm vie memoria victimelor Holocaustului”.

La nivelul celor care consideră că evreii se folosesc de Holocaustul din România pentru interese proprii sunt supra reprezentanți tinerii (18-29 ani), cei cu orientări populiste, cei din București și ruralul mare, șomerii și agricultorii.

Educația, atitudinile populiste și vârsta influențează mult răspunsurile la această categorie.

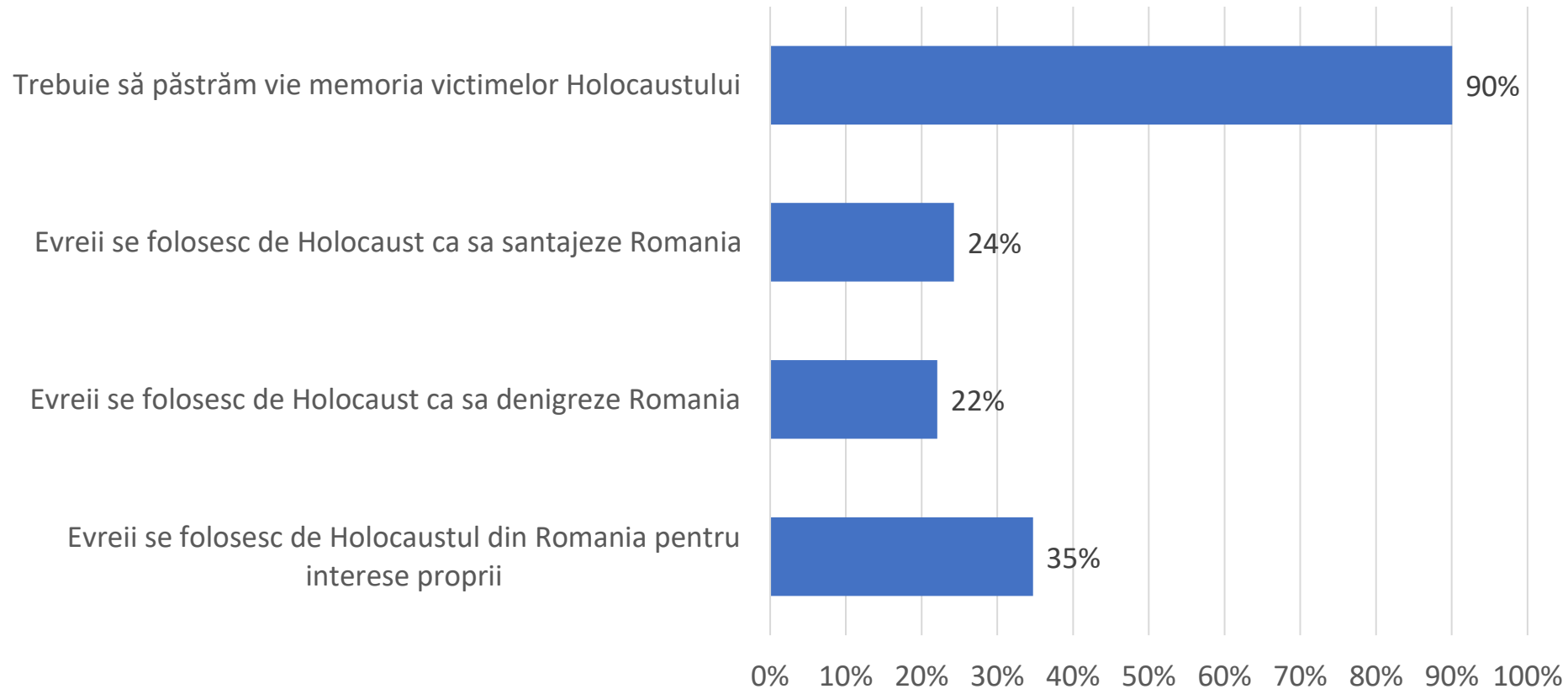
Nota: Procente calculate din total esantion

Q22 - În ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații despre evrei și Holocaust?

Sinteză - acord

Sinteză - acord afirmații

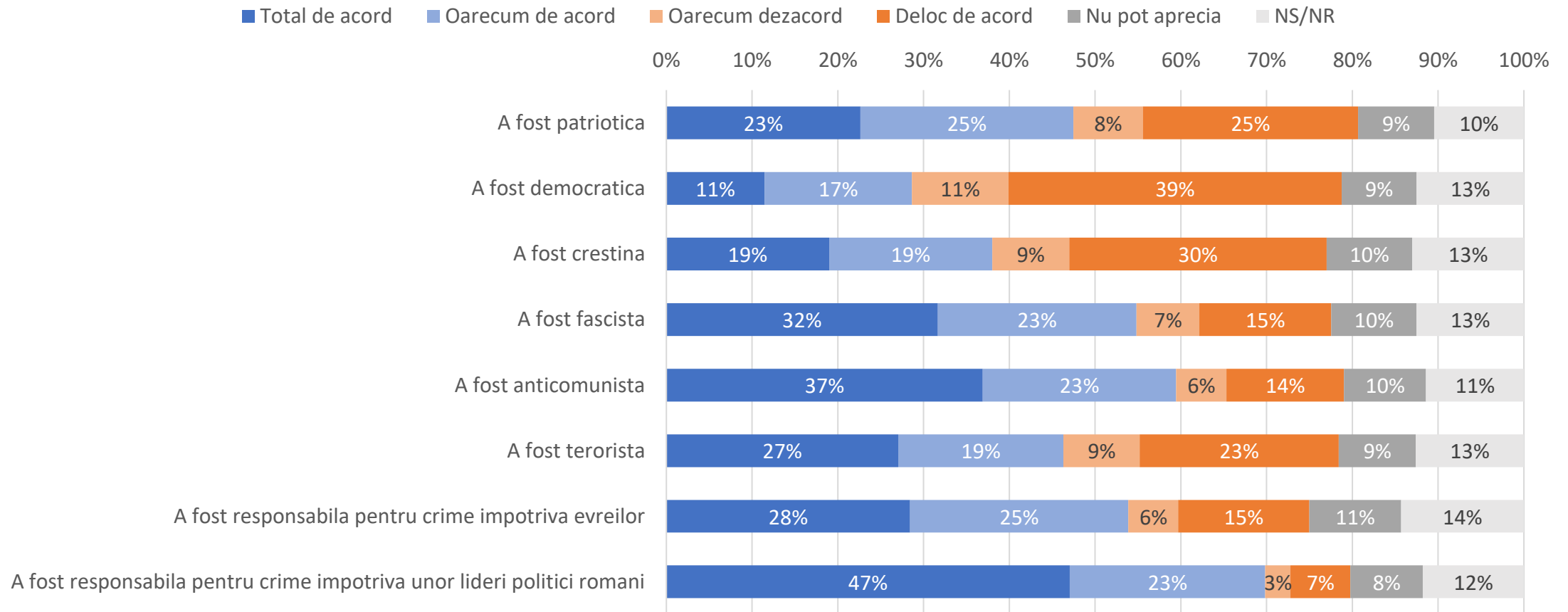

Percepții – Mișcarea Legionară

Cei mai mulți dintre respondenți consideră că Mișcarea Legionară a fost fascistă, teroristă, responsabilă pentru crimele împotriva evreilor și a unor lideri politici români, dar patriotică.

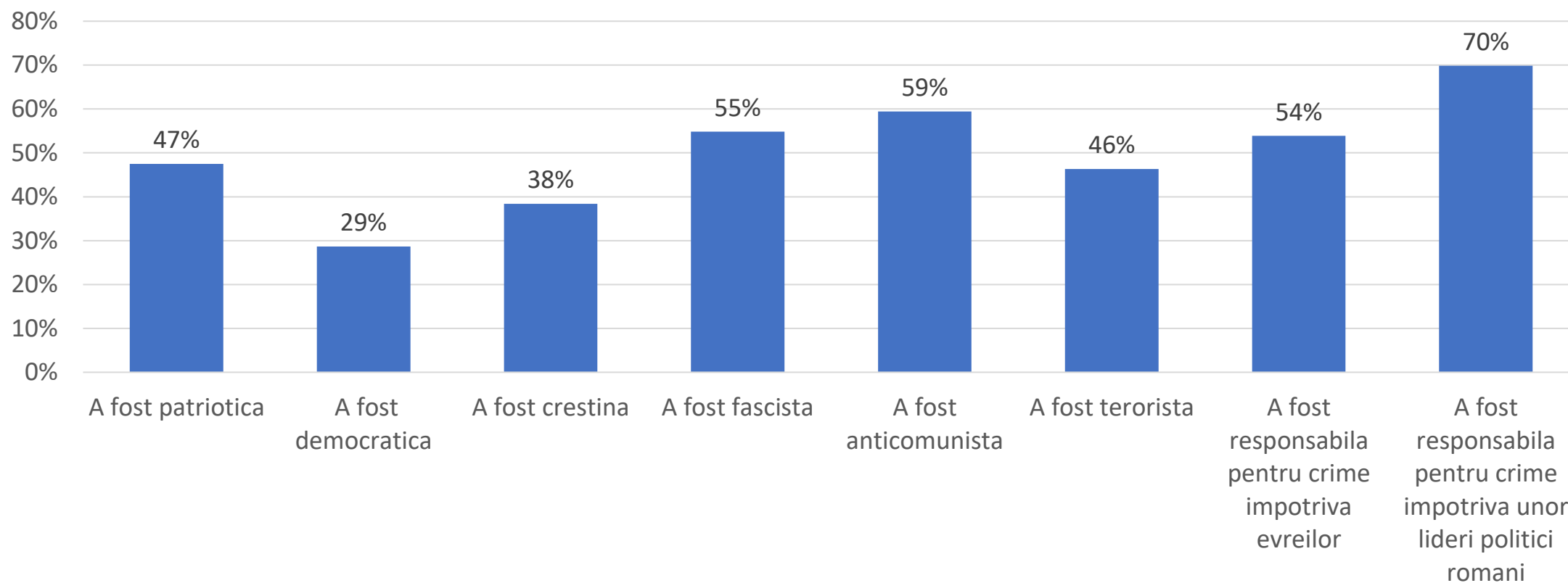
Nota: Procente calculate din total esantion

Q23 - În perioada 1927-1940, Mișcarea Legionară a fost o organizație politică în România. În ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații?

Sinteza – acord afirmații

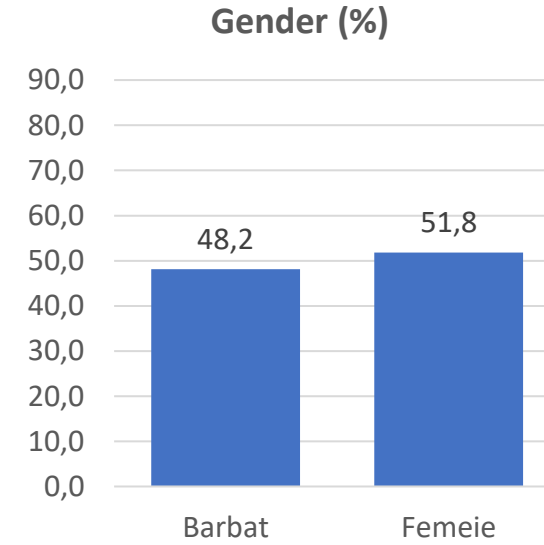
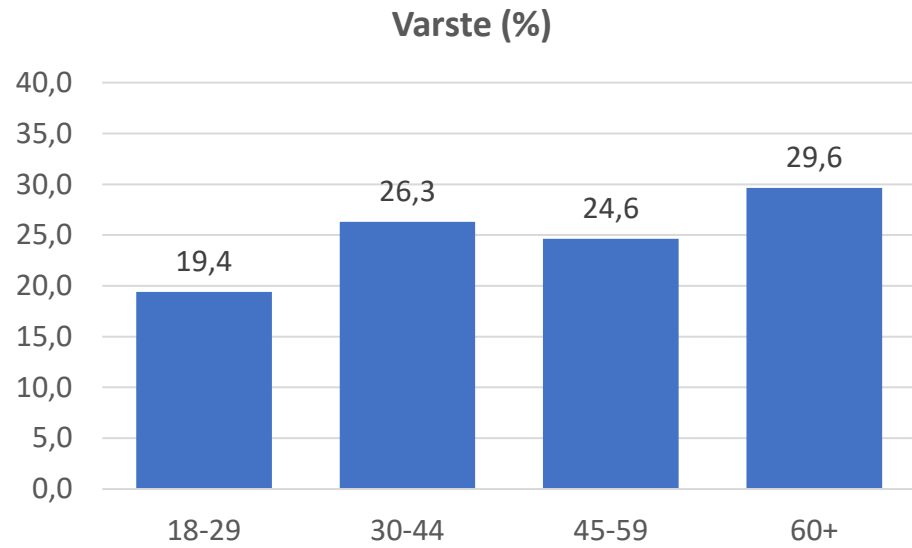
Sinteza acord afirmații despre Mișcarea Legionară

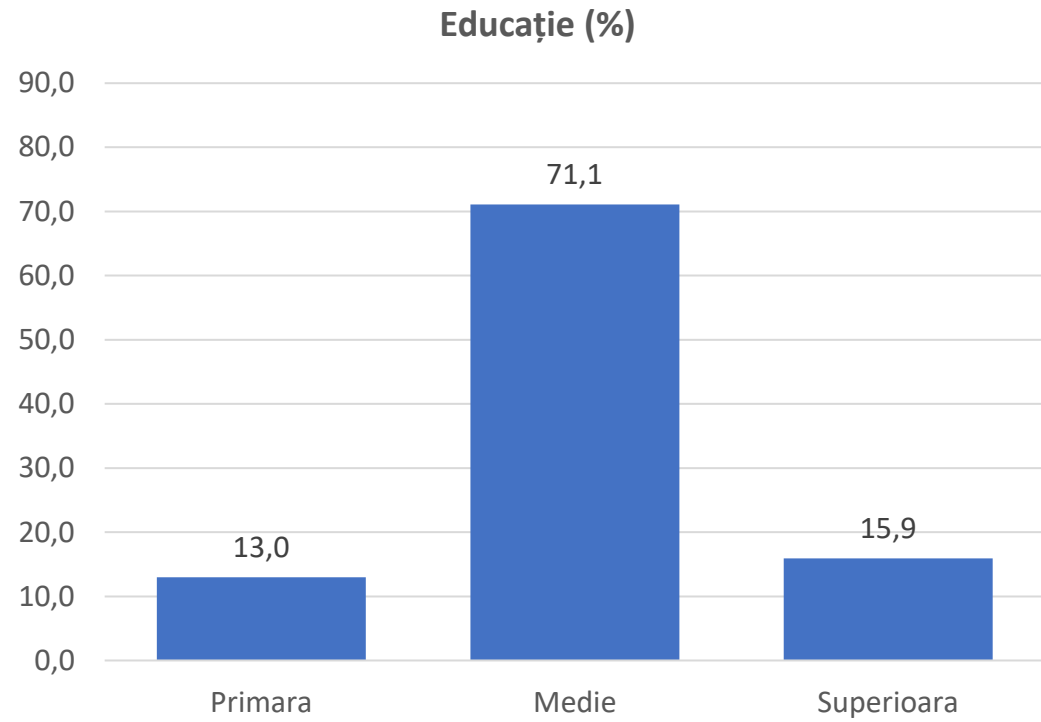
Caracteristici eșantion

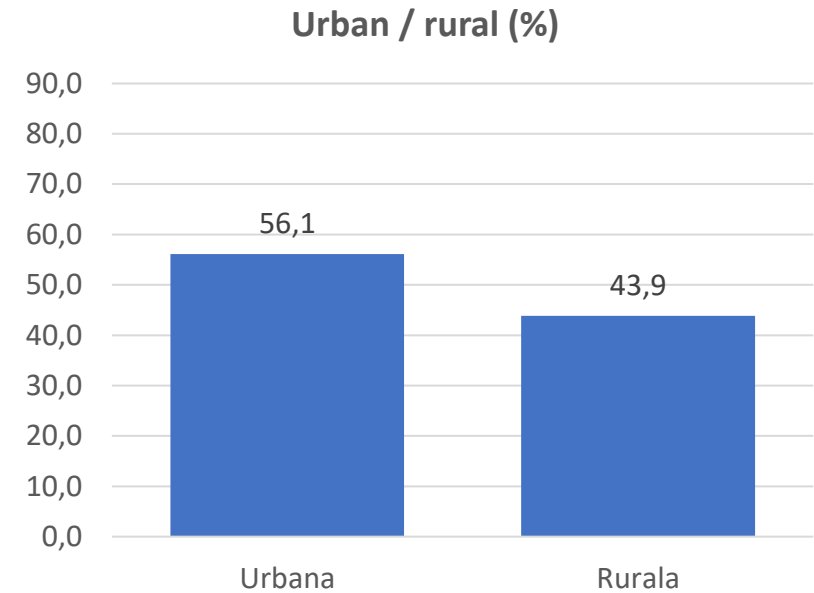
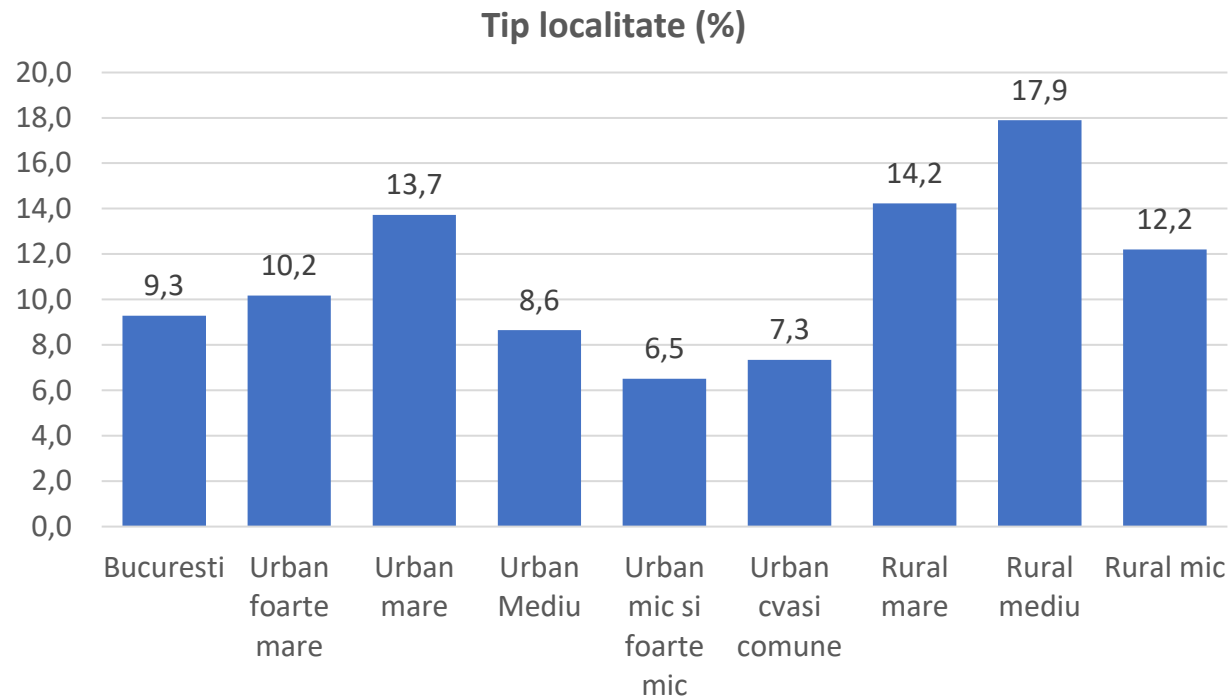
Vârste, gen

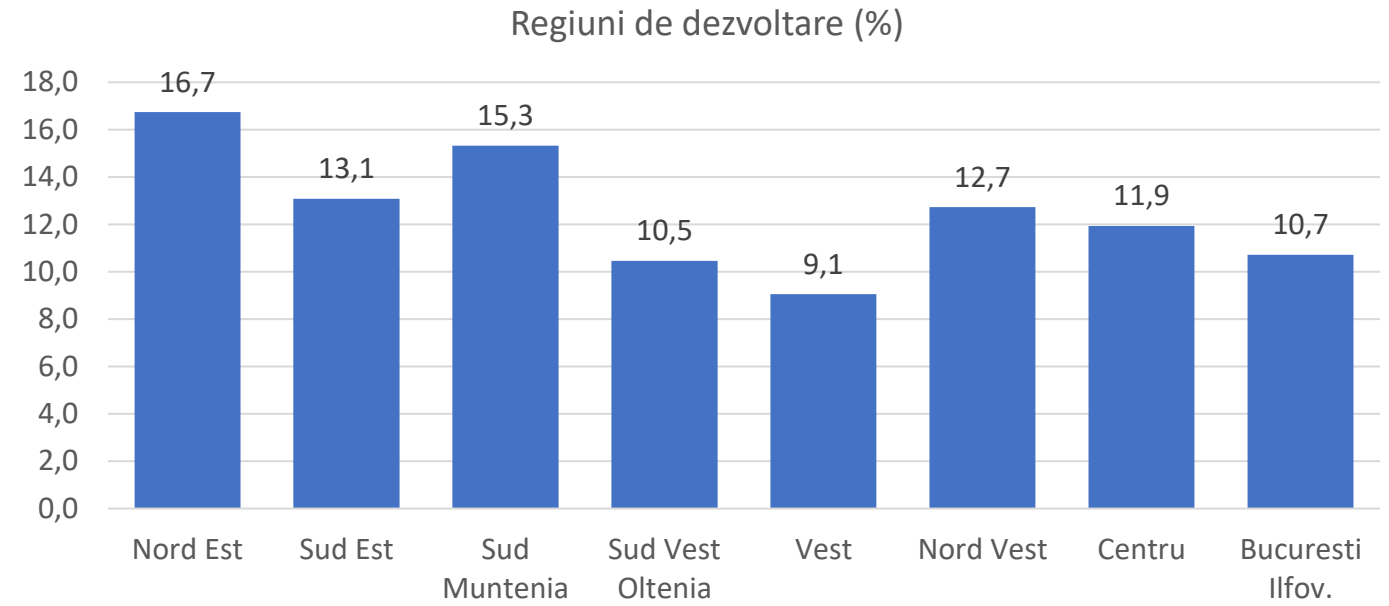
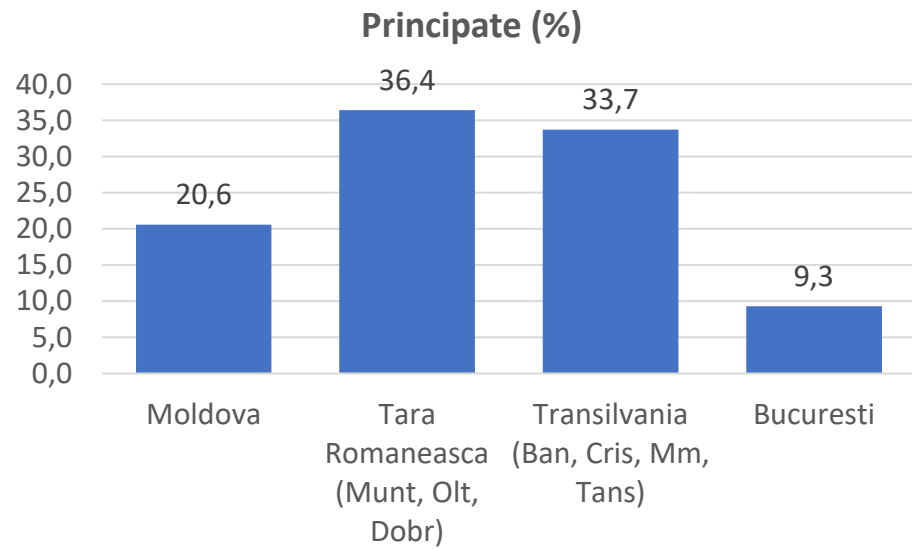
Educație

Tip localitate

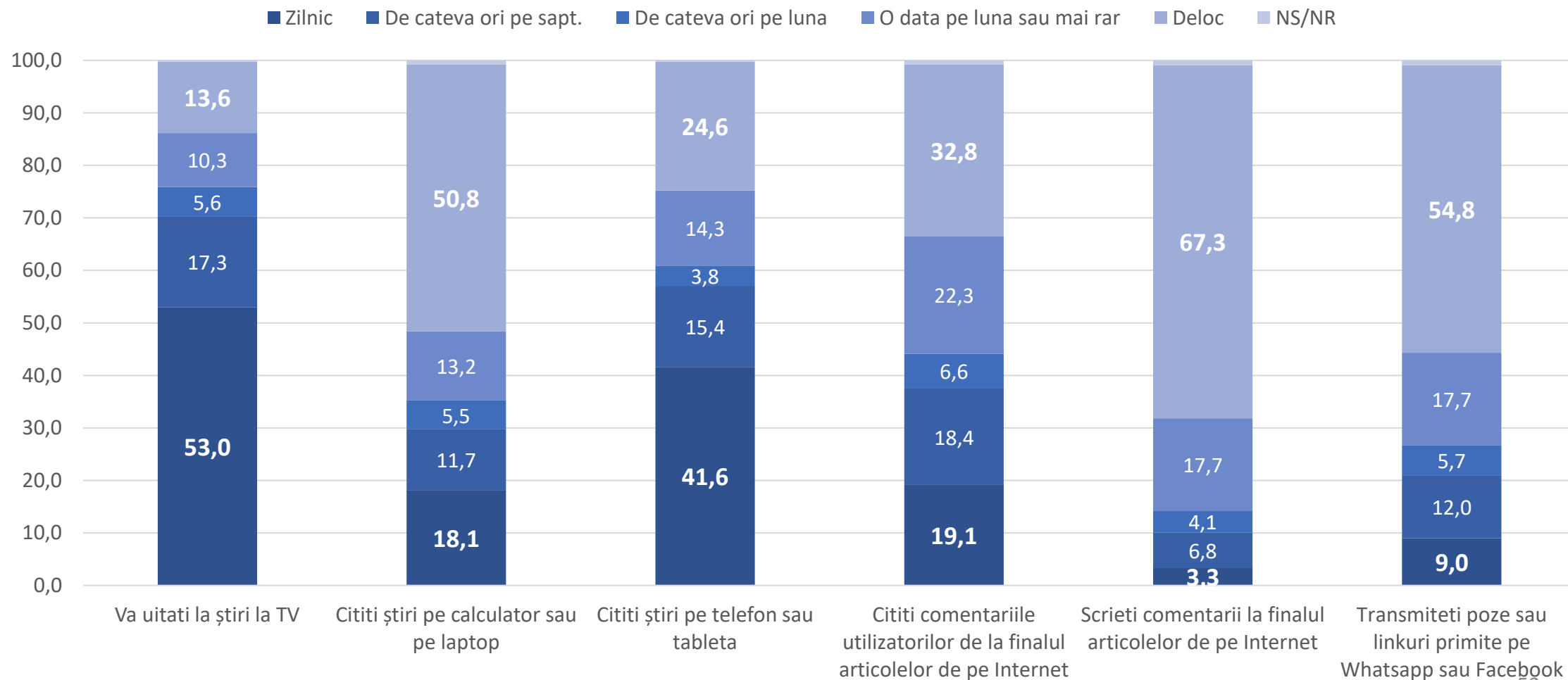

Regiune

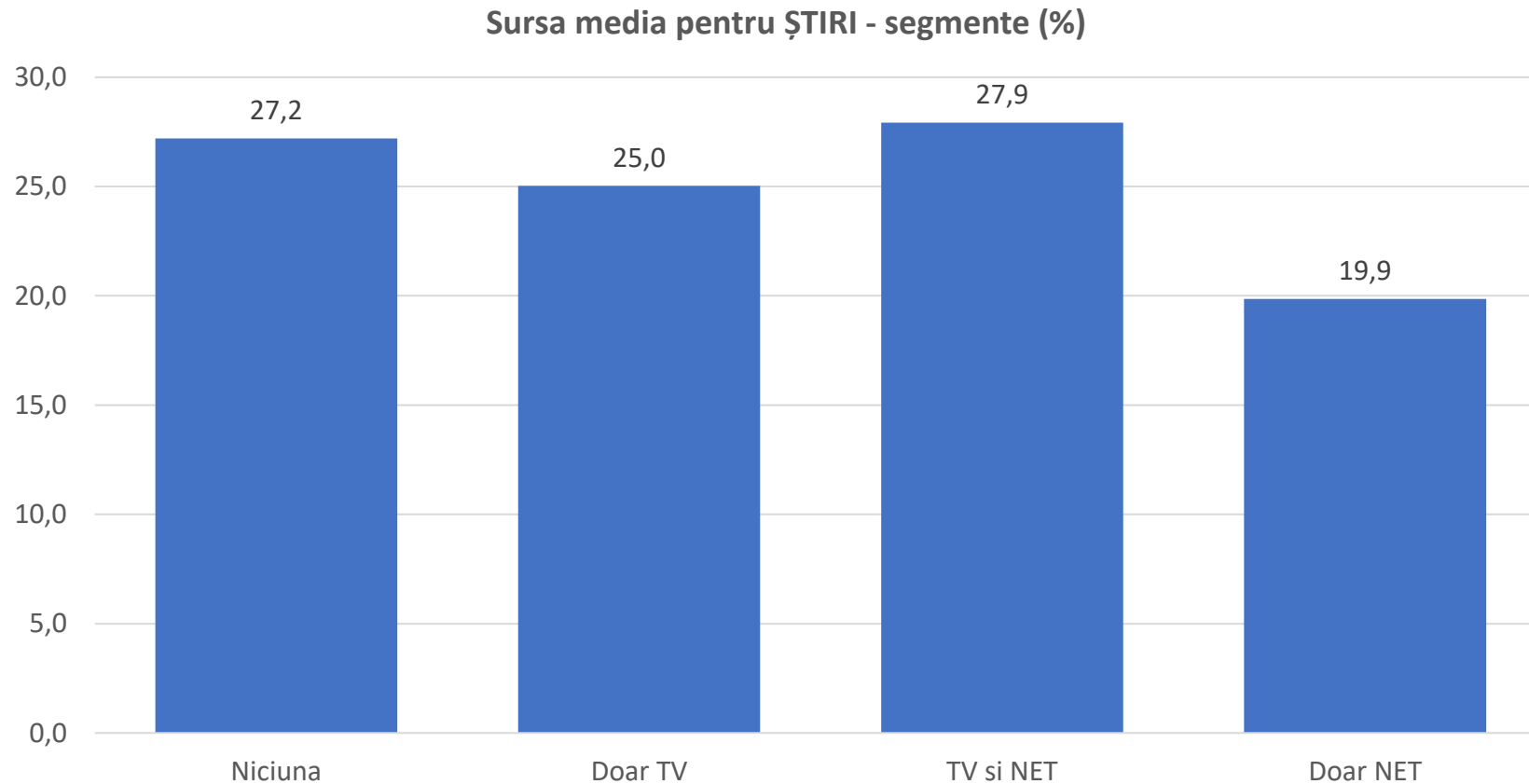

Consum media pentru știri

Gândindu-vă la știri, în general, cât de des...

Consum media

Sunt mulți cei ce nu se informează din nicio sursă.
Cei mai mulți se informează din surse mixte.